

Norsk
Polarinstitutt

2023

Arktis

Antarktis

Norsk Polarinstitutt

Vitenskapelig kunnskap og råd til norske myndigheter om Arktis og Antarktis

Innhold

Forord	6
Norsk Polarinstitutt – Hvem er vi?	8
Polarglimt	10
Bak resultatene	44
Utgivelser	46
Fagfellevurderte artikler	50

REDAKTØR
Elin Vinje Jenssen /
Norsk Polarinstitutt

KORREKTUR
Gunn Sissel Jaklin /
Norsk Polarinstitutt

**KORREKTUR
PUBLIKASJONSLISTE:**
Haakon Hop /
Norsk Polarinstitutt

DESIGN
Tank Design Tromsø

TRYKK
Aksell

FORSIDEFOTO
Sébastien Descamps /
Norsk Polarinstitutt

Forsidebildet er tatt Antarktis-sommeren 2022-23 i forbindelse med montering av værstasjon til sjøfuglobservatoriet i Troll observasjonsnettverk (TONe), en infrastruktur for innsamling av observasjonsdata rundt den norske forskningsstasjonen Troll i Dronning Maud Land. To år inn i oppstarten av TONe er datainnsamlingen i gang i fire av observatoriene.

© Norsk Polarinstitutt 2024
Postboks 6606, Stakkevollan, 9296 TROMSØ

Forord

Camilla Brekke.

Foto: Elin Vinje Jنسen / Norsk Polarinstitutt

I JUNI 2023 VAR DET 30 ÅR SIDEN Stortinget vedtok å flytte Norsk Polarinstitutt fra Oslo til Tromsø. Klima- og miljøminister Andreas Bjelland Eriksen kombinerte sitt første etatsbesøks til instituttet med å delta i jubileumsmarkeringen, som fant sted i november.

I sørsummersesongen var det høy aktivitet ved Troll-stasjonen i Dronning Maud Land. Vi drifter en aldrende og stadig mer nedslitt forskningsstasjon i sør, samtidig som vi samarbeider godt med KLD og Statsbygg i planleggingen av nybygg. Byggeprosjektet var inne i avklaringsfasen ved årets slutt.

Vi samarbeider også godt med våre nasjonale og internasjonale partnere i Antarktis, gjennom forskningsprosjekter, feltkampanjer, drift av infrastruktur og transportoperasjoner. Eksempler på dette er kartlegging av grunningslinjen i Dronning Maud Land, ved hjelp av fjernmåling fra fly, og montering av havsensorer under Fimbulisen. Begge er store feltprosjekt ledet av polarinstituttet denne sør-summersesongen.

Vi bidrar med faglig støtte til arbeidet norske myndigheter gjør under det internasjonale Antarktis-arbeidet. I 2023 overleverte instituttet lederskapet av miljøkomiteen til Argentina. Vi vil fortsatt representere Norge i miljøkomiteen. Polarinstituttet har i 2023 også bidratt til at Norge kunne fremme til behandling et forslag om marint verneområde i Sørishavet gjennom kommisjonen for bevaring av levende marine ressurser i Antarktis.

Norsk Polarinstitutt er forvaltningsmyndighet i Antarktis og for Bouvetøya, og registrerte norsk aktivitet innenfor normalen i 2023. Vi er generelt oppmerksomme på hav-, luft- og land-turisme, og vi konstaterer at sesongen 2023–2024 vil være den første med hele tre norske cruiseoperatører i Antarktis. Polarinstituttet er en attraktiv samarbeidspartner som anerkjent og markant bidragsyter av felt- og toktaktivitet i Arktis og Antarktis. Både i Polhavet og ved Svalbard fremskaffer vi tverrfaglig kunnskap gjennom å kombinere tokt, faste instrumentinstallasjoner og drivende isbøyer. Vi ledet tre lengre tokt med forskningsskipet "Kronprins Haakon" i 2023.

Instituttet bidrar også i ledelsen av arbeidet med Framtidens Polhav, et forskningsinitiativ som favner bredden av norske polarforskningsmiljø med mål om felles innsats i Polhavet.

Dette året bidro vi også i statusvurderinger av økologiske og fysiske forhold, samt artsspesifikke vurderinger til forvaltningen. Instituttet utfører viktig forskning og miljøovervåking knyttet til eksempelvis flora, fauna, isbreer, miljøgifter og mikroplast på Svalbard og i havområdene rundt øygruppen.

Studier viser blant annet at sjøfugl risikerer å eksponeres for foruroligende mengder plastspøppel som de får i seg via maten de spiser. Nye funn av gift i blodprøver fra isbjørn og i egg hos polarmåke understrekker betydningen av vårt arbeid. En del av overvåkningen vår er også rettet mot konsekvenser av ferdsel på Svalbard.

Polarinstituttet bidrar i arbeidet med kunnskapsinnhenting og videreutvikling av helhetlige forvaltningsplaner for norske havområder og gir faglige bidrag til oppdatering og revisjon av forvaltningsplanene, der vi også deltar i Faglig forum og Overvåkingsgruppen. I 2023 ble faggrunnlaget for helhetlige forvaltningsplaner for norske havområder overlevert styringsgruppen. Dette danner grunnlag for den nye havmeldingen som kommer i 2024.

Norsk Polarinstitutt deltar fortsatt i ulike prosjekter og andre aktiviteter under Arktisk råd. I arbeidsgruppene deltar vi med de begrensningene som gjelder.

I 2023 startet vi arbeidet med å erstatte våre gamle Antarktiskart. I de nye kartene blir en kombinasjon av satellittdata og terrengmodell benyttet som

grunnlag. 2023 ble også året hvor vi besluttet å planlegge for en ny flyfotograferingskampanje på Svalbard. Klimaendringene fører til at det topografiske datasettet må oppdateres.

Det økonomiske handlingsrommet har vært stramt, med flere større satsinger og utviklingsbehov i kø for finansiering. Arbeidsstokken presses også av noe lav bemanning i enkelte enheter. Det arbeides godt med søknader om prosjektfinansiering gjennom eksterne finansieringskilder, ofte i samarbeid med andre miljøetater, universiteter og øvrige forskningsinstitutt.

For å sikre overordnet måloppnåelse, satte vi høsten 2023 i gang en prosess for å utvikle en ny virksomhetsstrategi. Målet er at den skal være på plass i 2024. Strategiprosessen bidrar til en gjennomgang med mål om faglig videreutvikling. Miljøovervåking på Svalbard, effektiv utnyttelse av forskningsinfrastruktur i nord og sør samt bruk av ny teknologi og nye arbeidsmetoder er noen av områdene hvor vi ser klare behov for strategisk tenkning.

Norsk Polarinstitutt har i 2023 lagt ned solid og tydelig innsats gjennom vitenskapelig og forvaltningsfaglig produksjon og rådgivning innen polare spørsmål. Vi har økende nasjonal og internasjonal samarbeidsflate og er godt synlige i samfunnet.

Camilla Brekke
Direktør Norsk Polarinstitutt

Hvem er vi?

Norsk Polarinstitutt er et direktorat under Klima- og miljødepartementet som har som hovedoppgave å drive naturvitenskapelig forskning, kartlegging og miljøovervåking i Arktis og Antarktis. Instituttet er faglig og strategisk rådgiver for norske myndigheter i polarspørsmål og representerer Norge internasjonalt i flere sammenhenger og er Norges utøvende miljømyndighet i Antarktis.

KLIMA, MILJØGIFTER, BIOLOGISK MANGFOLD, kryosfære og geologisk og topografisk kartlegging er viktige arbeidsfelt. Det samme er overvåking av naturmiljøet i polarområdene og samarbeid over landegrensene i Arktis og Antarktis.

Feltarbeid og datainnsamling er en viktig del av virksomheten gjennom for eksempel undersøkelser av isbjørn og sjøfugler ved Svalbard, iskjerneboringer i Arktis og Antarktis, oseanografiske målinger, fjernmålinger og målinger av havis i Polhavet. For å svare på våre oppdrag planlegger og gjennomfører vi både mindre og større ekspedisjoner. Klima- og miljødepartementet gir rammer og oppdrag for virksomheten i samråd med øvrige miljøvernmyndigheter. I tillegg har instituttet oppdrag med finansiering fra blant annet andre departement og miljøinstitusjoner, forskningsinstitusjoner, Norges forskningsråd og EU.

Polarinstituttet representerer Norge i flere nasjonale og internasjonale samarbeidsforsa og har samarbeid med forskningsinstitutt verden over. Resultater fra forsknings- og overvåkingsprosjekter formidles til miljø- og statsforvaltningen, samarbeidspartnere, internasjonale forvaltningsprosesser, fagmiljø, skoleverket og allmennheten. Instituttet produserer bøker, rapporter og det vitenskapelige tidsskriftet Polar Research, og vi lager utstillinger.

Norges Svalbard- og Ishavs-undersøkelser (NSIU), forløperen til Norsk Polarinstitutt, ble opprettet 7. mars 1928. Hovedsete var i Oslo. I 1993 bestemte Stortinget at polarinstituttet skulle flytte til Tromsø, og allerede året etter var en håndfull ansatte på plass i Ishavbyen.

I 2023 er vi 214 ansatte ved årets slutt. Vårt hovedkontor er i Framsenteret i Tromsø. Instituttet har i tillegg medarbeidere stasjonert i Ny-Ålesund og Longyearbyen på Svalbard og på Troll forskningsstasjon i Dronning Maud Land i Antarktis. Framsenterets forskningssamarbeid omfatter 20 andre institusjoner med kunnskap om nord- og polarområdene, hvorav 11 er lokalisert i bygget.

Camilla Brekke overtok stillingen som direktør i september etter Ole Arve Misund. I 2023 har ledelsen ved polarinstituttet bestått av direktør, assisterende direktør/avdelingsdirektør for administrasjonen Ellen Øseth, forskningsdirektørene Nalân Koç og Harald Steen, avdelingsdirektør for miljø og kart Evy Jørgensen, avdelingsdirektør for operasjon og logistikk John E. Guldahl og kommunikasjonsdirektør Pål Jakobsen.

POLARNATT Mørketid og fullmåne på Troll i Antarktis.
Foto: Julian Eek Mariampillai / Norsk Polarinstitutt

Polarglimt 2023

Varmere hav – lodda trekker nordover

Polarinstituttet ledet tre tokt med forskningsskipet "Kronprins Haakon" til Arktis i 2023; to til Polhavet og ett til Framstredet.

DET FØRSTE AV TOKTENE GIKK i juni med delta-gere fra blant annet Framsenterets [SUDARCO-program](#), som undersøker hvilke ressurser som er verdifulle og sårbarer i Polhavet, og hvordan disse verdiene kan tas vare på fremover. Toktet kom ikke så langt inn i Polhavet som planlagt grunnet mye "gammel" og tykk is nord for Svalbard. Det ble likevel gjort et tverrfaglig arbeid med spesielt vekt på ulike stadier av våroppblomstring av istilknyttede alger og havets biogeokjemiske og fysiske tilstand og dynamikk. Resultater så langt viser at et framtidig isfritt hav kan føre til endret sammensetning av alger, og at den næringsfattige sommerperioden med lav algbiomasse forlenges.

Sommerens andre tokt til Polhavet gikk til et av verdens minst utforskede havområder, Nansenbassenget, som ligger mellom Svalbard og Nordpolen. Der fant forskere den mer sørlige arten lodde, som i Norge tradisjonelt har holdt til i Barentshavet og Nord-Norge.

Lodde og polartorsk er begge nøkkelarter i hver sine havområder. Nå som lodda ser ut til å ha inntatt Polhavet, vil den konkurrere om føden med artene som egentlig hører til der, som polartorsken.

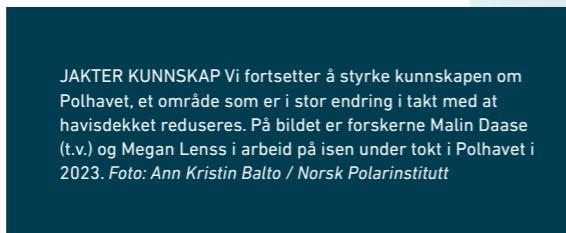
– Lodde og polartorsk er mat for torsk og hval. De spiser hoppekreps og i tillegg beiter lodda helst på krill, mens polartorsken jakter på amfibipoder. De påvirker begge hele økosystemet i sine leveområder, forteller marinbiologen Haakon Hop. Han var vitenskapelig leder av toktet.

Det er oppvarming av havet som gjør at sørlige arter trekker inn i Polhavet. Temperaturen i Arktis [stiger hele fire ganger raskere enn det globale gjennomsnittet](#). I den norske delen av Polhavet går det enda raskere, fordi det atlantiske vannet trekker nordover og varmer opp havet.

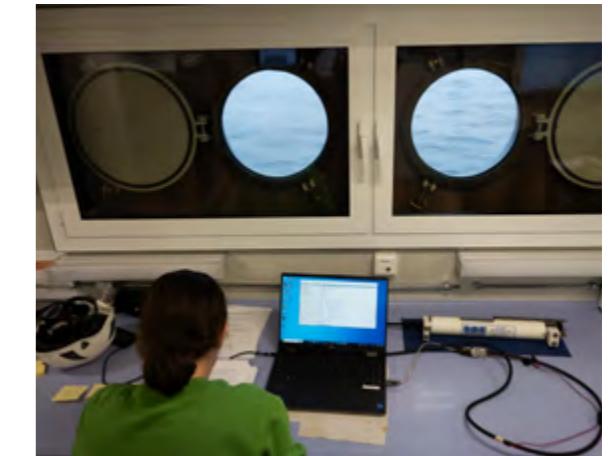
Under sensommerens tokt videreførte vi de lange tidsseriene om hav, havis og økosystem i Barentshavet og Framstredet. Det ble blant annet funnet sesongmessige variasjoner i fysiske og biologiske mønstre i Barentshavet, og variasjoner mellom år. Våre funn fra det nordlige Barentshavet viser at havisen har sterkt innvirkning på havets opptak av karbondioksid (CO_2). Fremover forventes det at havforsuringen vil øke i allerede sårbarer områder. Havforsuring er en betegnelse for endring mot lavere pH-nivå i havet som følge av økt mengde CO_2 i atmosfæren, som kan få konsekvenser for livet i havet.

En rekke viktige vitenskapelig artikler om havis ble publisert i 2023, som for eksempel om langsiktig reduksjon i havistykke (Sumata m.fl. 2023), oppvarming av overflatevann i Framstredet (de Steur m.fl. 2023) og økning i CO_2 og dermed havforsuring i det nordlige Barentshavet (Ericsson m.fl. 2023).

OVERVÅKES En klimaforsker laster ned data fra et CTD-instrument som måler temperatur, salt og trykk i fiskelaben på «Kronprins Haakon» under toktet til Framstredet. Dataene prosesseres før de lagres i vårt datasenter, hvor de fyller på den lange overvåkningsserien fra 1997. Foto: Trine Lise Sviggum Helgerud / Norsk Polarinstitutt

UTRADISJONELL FANGST De arktiske artene som i generasjoner har levd i det kalde nordlige havet står i fare for å bli utkonkurrert av sørlige arter. Her er eksempler av fangst fra Polhavstoktet i august. Förste rekke fra venstre: snabeluer, ungfisk, brennmanet, stor laksetobis, polartorsk, ueryngel, akkar, torskeyngel og lyssprøkkfisk. Andre rekke fra venstre: lysprøkkfisk, blåveiskeyngel, torskeyngel, ribbemaneter, ueryngel, nykommerne loddekeyngel og loddelarver, akkar, pelagiske amfibipoder og krill, blåkveite, gapeflyndre, akkar og storkrill. Foto: Haakon Hop / Norsk Polarinstitutt

Sjøfugler i motvind

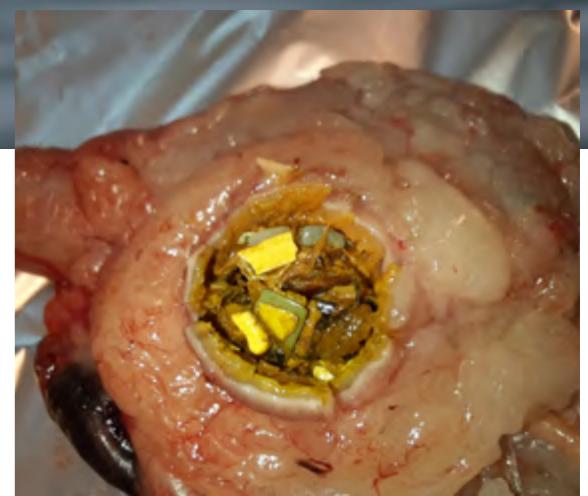
2023 VAR NOK ET STREVSOMT år for flere av sjøfuglene som lever i Arktis. Fugleinfluenta ble påvist hos flere arter i Kongsfjorden og på Bjørnøya. Noen sjøfuglarter returnerte til koloniene på Bjørnøya i et lavt antall. Flere voksne fugler var i dårlig kondisjon, om dette skyldes fugleinfluenta eller endrede betingelser i vinterområdene vites ikke. Reproduksjonen var generelt lav for flere arter, spesielt for polarlomvi. Ismåkene derimot, så ut til å gjøre det bra siden antallet i hekkekoloniene var høyt.

Miljøgifter forringjer naturen, som perfluorerte stoffer (PFAS) som slippes ut fra industrielle kilder i sør og ender opp i dyrelivet i Arktis. I en studie fra 2023 fant vi for første gang PFAS i blodprøver fra isbjørn og i eggprøver fra fra polarmåke ([Herzke et al. 2023](#)).

Videre er plast i havet et vedvarende problem. I 2023 publiserte vi en artikkel om nye metoder for å spore plast i kostholdet til sjøfugler inklusiv havhest ([Collard et al. 2023](#)). Andre studier viser eksponeringsrisiko for fugler fra makroplast, for eksempel rapporterte [Tulatz m. fl. \(2023\)](#) at havhestunger fra Svalbard får tilført store mengder plast fra foreldrene, noe som reduserer belastningen hos voksne fugler, men setter ungene i fare.

Studier på sjøfuglers adferd har stor relevans for norske havforvaltningsplaner og industriutviklingen i Barentshavet. Overvåkning gjør det mulig å utvikle modeller for fuglene bevegelser og utbredelsesmønstre. Dette er viktig informasjon til forvaltningen som skal gjøre avveiinger som berører fuglers leveområder. I en studie ([Merkel/Strøm, 2023](#)) ble svømmetrekket til polarlomvi- og lomviungene kartlagt for aller første gang. Forskerne fant at disse kritisk truede fugleungene lever i områder som kan åpnes for oljeutvinning.

BÆR MED BISMAK Moden moltebær vil bli et mer vanlig syn på Svalbard, i takt med at øyriket blir varmere, tror vegetasjonsforsker. Foto: Tina Dahl

Varmerekord på Svalbard

JULI 2023 BLE DEN VARMESTE MÅNEDEN som noen gang er registrert på Svalbard. For første gang ble det målt over polarklima flere steder, med middeltemperatur på 10 varmegrader eller mer.

Rekordvarmen satt også fart i molteveksten; for første gang ble det dokumentert moltebær på Svalbard.

– Jeg ble overrasket, jeg har aldri sett moltebær her før. Så da en klynge med bær kom til syne foran meg, måtte jeg nesten gni meg i øynene.

Det fortalte Stein Tore Pedersen, som er bosatt i Longyearbyen på sittende året og arbeider som ingeniør ved polarinstituttet.

Moltefunnet ble gjort i Colesdalen, vel en halv times båttur fra Longyearbyen. Pedersen fortalte at han gikk i egne tanker med blikket festet innover dalføret, da han nærmest trakket på vekstene. Han anslår at han så 20 - 30 bær.

For at molteplantene skal lykkes med å få frukt, bør det være over 10 varmegrader og lite regn. Alt lå derfor til rette for at molta kunne bære frukter.

– Jeg har aldri sett så mye som et moltekart på Svalbard, så modne bær er ganske sensasjonelt, uttalte vegetasjonsforsker Virve Ravolainen fra Norsk Polarinstitutt.

Ravolainen tror vi vil se mer til moltebær på Svalbard fremover, dersom de varme somrene fortsetter. Og det er lite som tilsier at varmen vil avta. De siste femti årene har gjennomsnittstemperaturen på Svalbard økt 3-5 grader, og temperaturen øker i alle sesongene, noe som påvirker livet på land og til vann. Det er mye for et sted der kulde og is har vært selve fundamentet for økosystemene.

Lange tidsserier gir viktig kunnskap

NORSK POLARINSTITUTT HAR ANSVARET for å drifte og utvikle MOSJ (Miljøovervåking Svalbard og Jan Mayen).

På nettsiden mosj.no presenteres indikatorer som er relevant for forvaltningen. Tidsserier og tolking av disse, som viser status, trender, årsaker og konsekvenser, leveres av ulike fagmiljøer. Eksempler på indikatorer er bestander av krykkje, svalbardrein,

cruiseturisme, biomasse av karplanter, havisutbredelse, klimagasser og miljøgifter hos isbjørn.

I 2023 ble kunnskap fra MOSJ brukt i besvarelsen av flere av våre oppdrag, blant annet i evaluering av det statlige miljømålet om at naturmangfoldet på Svalbard skal bevares tilnærmet upåvirket av lokal aktivitet.

PRØVETAKING PRØVETAKING Miljøgifter i isbjørn er en av indikatorene i MOSJ. På bildet er en isbjørn bedøvet for å merkes, måles og bli tatt ulike prøver av.
Foto: Jon Aars / Norsk Polarinstitutt

Bevaring av biologisk mangfold

IUCNs RØDLISTE ER EN GLOBAL OVERSIKT over verdens truede dyrarter og deres trusselbilde. Norge er tilsluttet IUCN og polarinstituttet er involvert i arbeid med denne rødlista, og andre internasjonale organisasjoner som fremmer bevaring av biologisk mangfold som Arktisk råds programmer og den nordatlantiske sjøpattedyrkommisjonen [NAMMCO](#).

Den globale rødlista, IUCN, må ikke forveksles med [Norsk rødliste for arter](#) (der polarinstituttet også bidrar med kunnskap), selv om denne bygger på de samme kategorier og kriterier. Alle land tilsluttet IUCN skal ha sin egen rødliste for truede arter som gjelder kun innenfor en nasjons geografiske grenser. I tillegg er det regionale rødlister. En arts rødlistestatus kan derfor være forskjellig nasjonalt og internasjonalt. I 2023 hadde polarinstituttet spesiell innsats rettet mot europeiske rødlisteprosesser knyttet til hvalross, grønlandssel, klappmyss, ringsel og storkobbe.

I 2023 deltok polarinstituttet på et tredagers møte i regi av North Atlantic Marine Mammal Commission (NAMMCO) der storkobben var i fokus. Polarinstituttet var med å gi artsspesifikke vurderinger i møtet som instituttet ledet sammen med USA.

Polarinstituttet er også aktiv i Arktisk råd-arbeid, blant annet i arbeidsgruppene Arctic Monitoring and Assessment Programme ([AMAP](#)), Conservation of Arctic Flora and Fauna ([CAFF](#)) og Protection of the Arctic Marine Environment ([PAME](#)). Tre nye polarinstitutt-ledede prosjekter startet opp i 2023 under arbeidsgruppene AMAP og CAFF.

UNDER LUPEN En storkobbe blir fanget i Kongsfjorden under sommerens feltarbeid og pålimt instrumenter (som faller av ved neste hårfelling) i forbindelse med ARK-prosjektet som studerer hvilke konsekvenser varmere klima får for marine pattedyr.

Foto: Kit M. Kovacs / Norsk Polarinstitutt

LYTTE TIL Skipstrafikkens innvirkning på den truede hvitvalbestanden på Svalbard ble undersøkt i 2023 med lydinstrumenter i Adventfjorden. Foto: Kit M. Kovacs & Christian Lydersen / Norsk Polarinstitutt

Menneskelig aktivitet setter spor

OVER 100 000 TURISTER BESØKER Svalbard årlig, og de fleste av disse oppsøker naturen utenfor Longyearbyen. Studier for å overvåke effekten av den økende trafikken var en viktig del av polarinstituttets Svalbard-program i 2023.

Feltstudier har blant annet brukt automatiserte kamerasynteser, dyresporingsinstrumenter og målinger av trafikk i utvalgte områder. Disse studiene skal dokumentere mulige virkninger av menneskelig besøk/kjøretøytrafikk på fugler som hekker på bakken eller lever i fuglefjell, hvalross og isbjørn.

I tillegg har vi utplassert lydfeller (sound-traps) under havoverflaten i Adventfjorden for å studere skipstrafikkens innvirkning på den truede hvitvalbestanden, der vi har vedlikeholdt et nettverk som skal overvåke havstøynivået på sentrale steder. Vi har også hatt feltkampanjer for å samle inn snøprøver for å finne ut hvor mye plast som er avsatt fra snøscooter i tundraterreng, i tillegg til at vi har fortsatt våre vegetasjonssitasjestudier på landstigningsplasser for turister.

REINSDYRFELT 2023 ble et bunnår for reinsdyrene som holder til ved Ny-Ålesund på Svalbard, mens i Adventdalen (bildet) var det gode reinsdyrtall. Foto: Dagmara Wojtanowicz / Norsk Polarinstitutt

Store sprik i levetall

– Vi må trolig tilbake til ekstremvinteren og bestandskraesjet på Brøggerhalvøya vinteren 1993/1994 for å se noe som minner om det vi har opplevd i år, forsker Åshild Ønvik Pedersen fra polarinstituttet etter vårens feltarbeid på svalbardrein.

For tiende året på rad undersøkte forskere levende reinsdyr på Brøggerhalvøya, Kaffiøyra og Sarsøyra i nærheten av Ny-Ålesund. I april håndterte, merket og veide feltlaget 105 reinsdyr på de tre isolerte halvøyene, i tillegg til at flere titalls dyr ble merket med GPS-sender.

Dødeligheten var bekymringsfull høy, og størst på den sørligste halvøya, Kaffiøyra. Der hadde trolig alle de fem simlene og fire av fem kalver som ble merket med GPS-sender, dødd i løpet av våren. Reinsdyrforsker Ønvik Pedersen har ikke tidligere registrert så lave kroppsvekter på reinsdyrene i dette området som i 2023.

– Vi fant også langt færre dregtige simler. Vi ble først overrasket fordi vi oppfattet vinteren som ganske normal for kystreien, men værdata viser at nedbøren var opp mot det dobbelte av hva som er vanlig.

For reinsdyrene som lever i dalførene ved Longyearbyen, som i Adventdalen, var det derimot gode reinsdyrtall i 2023, og det nest høyeste som noen gang er registrert. I dette området er det tidligere vårvarmere sommer, som gir økt plantekjøring og rikelig med beite til langt utover høsten. Dyra der får dermed bedre tid på å spise seg opp før den lange arktiske vinteren slår inn.

Kortere havis-sesong

TO TIÅR MED OVERVÅKNING AV HAVISEN I Kongsfjorden på Svalbard har resultert i en tidsserie som er gull verdt i klimaforskningens øyemed. Havisforsker Sebastian Gerland fra Norsk Polarinstitutt har vært med siden starten, og har fulgt havisens endringer med egne øyner.

- Havisen var tykkere og tryggere før. De første årene kjørte vi med snøscootere på isen, men med varmere klima er det umulig, nå bruker vi for det meste småbåter for å komme oss fram, sa Gerland i 2023.

Enkelte år kan det være tykk havis eller veldig lite, men trenden over de siste 20 årene er tydelig: Havisdekket blir tynnere og havissesongen kortere.

Målet med havisovervåkingen er at forskningsresultatene skal gi myndigheter og politikere et bedre grunnlag for å forstå hvordan og hvorfor naturen i nord endrer seg.

Fikk ny kunnskap om det nordlige Barentshavet

ET AV NORGEHISTORIENS STØRSTE klimaforskningsprosjekt, Arven etter Nansen, ble avrundet i 2023. I syv år samlet forskere fra ti norske institusjoner inn data om klima- og økosystemforandringer i det nordlige Barentshavet. Havisforsker Sebastian Gerland ved polarinstituttet var med i ledelsen, sammen med Tor Eldevik fra Universitetet i Bergen og Marit Reigstad fra UiT - Norges arktiske universitet.

Prosjektet fikk navnet etter vitenskapsmann og polfarer Fridtjof Nansen, som ledet Fram-ekspedisjonen (1893–96) til Polhavet. Nansen kom hjem med helt ny forståelse av Arktis. Det har også Arven etter Nansen gjort.

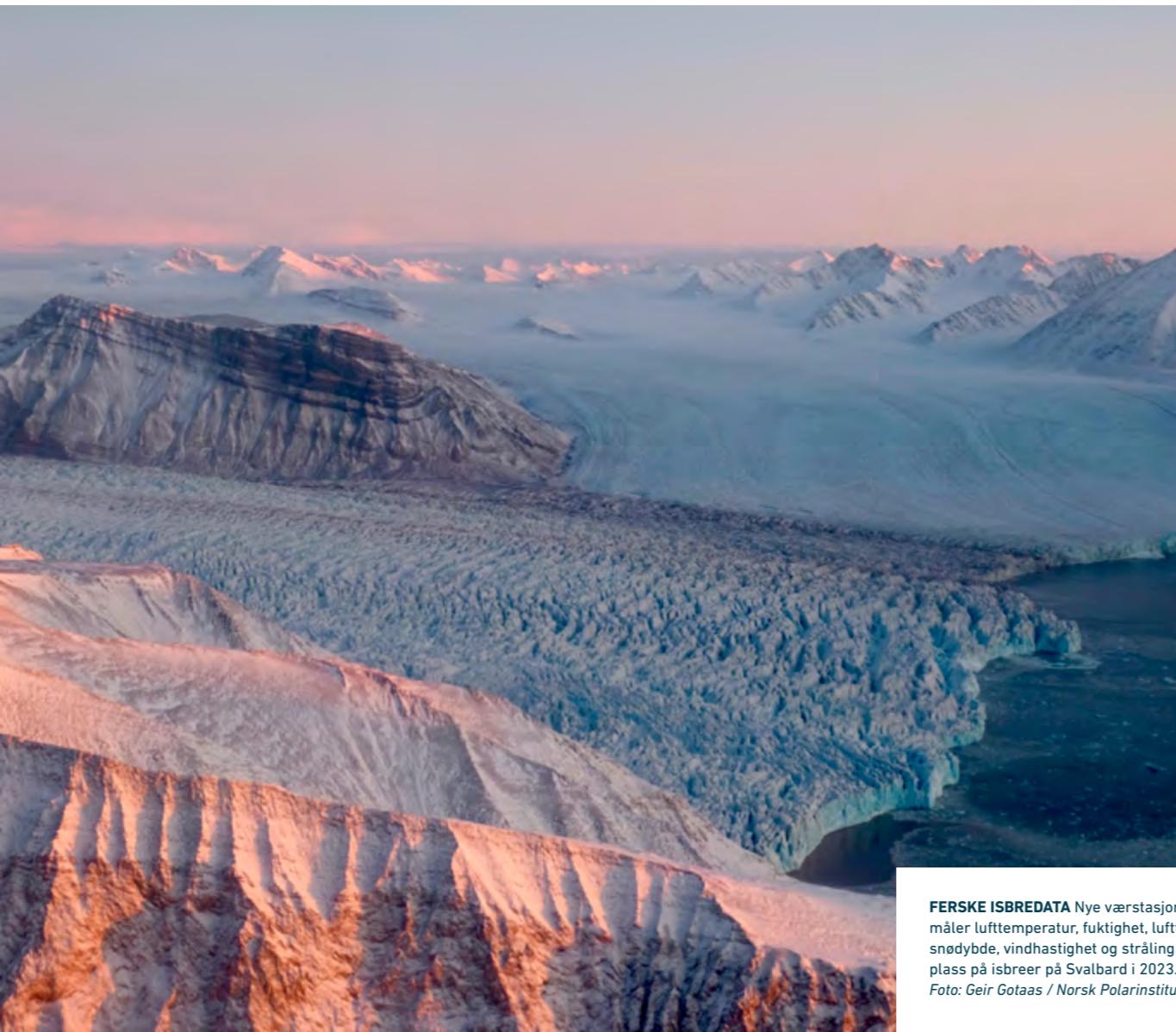
- Ny forskning er levert, forskere som er tidlig i karrieren har vært aktive med i prosjektet, og ikke minst har skipet «Kronprins Haakon» fått vist hvor godt det eigner seg i isdekket farvann, sa Gerland

under avslutningskonferansen høsten 2023. «Kronprins Haakon» ble et viktig verktøy på tokt. Isbryteren gjorde det mulig å gå nord i Barentshavet, inn i isen og undersøke mer uutforskede havområder. Fra land ble det jobbet med eksperimenter, analyser av data fra satellitter eller undervannrobåter, og det ble brukt verktøy som muliggjør prognoseringer om framtidens Polhav.

Norsk Polarinstitutt var tungt inne i Arven etter Nansen, med forskere fra ulike disipliner, samt ansatte fra logistikk, administrasjon og formidling. Forskningsresultater fra prosjektet er publisert i ulike tidsskrifter.

BIOLOGER I ARBEID Innholdet i en trål blir undersøkt under et av Arven etter Nansen-toktene i det nordlige Barentshavet. Foto: Olaf Schneider / Norsk Polarinstitutt

FERSKE ISBREDATA Nye værstasjoner som mäter lufttemperatur, fuktighet, lufttrykk, snødybde, vindhastighet og stråling kom på plass på isbreer på Svalbard i 2023.

Foto: Geir Gotaas / Norsk Polarinstitutt

Nye værstasjoner takler sprengkulde

SVALBARD ER EN NØKKELREGION for å studere klimaendringer og utviklingen til isbreene. Men for å finne svar på hvordan isbreene utvikler seg, altså hvor mye snø isbreene legger på seg om vinteren og hvor mye som smelter om sommeren, trengs gode verktøy. Og det trengs data om vær, vind og snødybde fra værstasjoner gjennom hele sesongen.

Dyre instrumenter som sliter med å samle data i de avsidesliggende iskalde områdene på Svalbard har vært hodebry for isbreforskere i Ny-Ålesund.

Konsekvensene var at vi ikke fikk sikkerhetskopiert minnet til enkelte værstasjoner. Da mister vi verdifulle data og får hull i datasettet, forklarte isbreforsker Pierre-Marie Lefevre fra polarinstituttet.

I 2023 ble problemet løst ved etablering av et nettverk av sensorer som tåler den arktiske sprengkulda. Resultatene av forskningsprosjektet om de nye værstasjonene er publisert i tidsskriftet *Frontiers Technology and Code*.

NYTT BLIKK Sommeren 2023 tok sjøfugl- og vegetasjonsforskere i bruk termisk kamera/kikkert for første gang i studier av blant annet ærfugler. På bilde ser vi sjøfuglforsker Geir Wing Gabrielsen (med kikkerten) og feltassistent Raul Gonzalez Guerrero.

Foto: Siri Uldal / Norsk Polarinstitutt

Kikker inn i fuglelivet med termisk kamera

FORSKER GEIR WING GABRIELSEN ved polarinstituttet har studert sjøfugler i Kongsfjorden på Svalbard i 42 somrer. I alle år har han beskuet fuglene med en tradisjonell kikkert, i tillegg til å undersøke et utvalg av dem.

Sommeren 2023 tok han og forskerkollega Jesper Mosbacher i bruk ny teknologi i feltarbeidet; et termisk varmesøkende kamera (termisk kikkert) for å kartlegge varmetapet hos rugende ærfugler. Denne kikkerten bruker varmestråling og måler temperatur, slik at man blant annet lett kan oppdage fugler

på reir, fugleunger eller nattaktive dyr uten å fysisk forstyrre dem.

Da forskerne studerte bildene fra kameraet, fant de tydelige skiller i varmetap mellom ærfuglene. Hunnen har betydelig mer varmetap enn hannen. En del av forklaringen skyldes at hunnen bruker mye tid og energi på å bygge reir, legge og ruge egg, og hun plukker dun og fjær fra egen kropp til reirene for å holde eggene varme. Hannen plukker ikke fjær og dun fra kroppen sin.

KLIMAMODELLER REGNES SOM GODE VERKTØY for å anslå fremtidens klima og for å forberede oss på effektene. Men det knyttes også usikkerhet til modellene, spesielt i den arktiske regionen. Isdekket, værhhardt klima og store områder langt fra folk gjør Arktis mindre tilgjengelig å utforske enn områder på sørligere breddegrader.

– Oppvarmingen går mye raskere enn hva klimamodellene forespeiler, de klarer rett og slett ikke å fange opp de hurtige endringene, sa havforsker Morven Muilwijk fra Norsk Polarinstitutt.

Han var en av forskerne bak to studier ([Muilwijk m.fl. 2023](#), [Heuze 2023 m.fl.](#)) som hadde studert fremtidsscenarioene til fjorten ulike klimamodeller, deriblant modeller som brukes av FNs klimapanel. Forskerne slo fast at de etablerte modellenes prognosar av fremtidig havtemperatur og havis i Polhavet er for forsiktige.

En sentral svakhet med modellene er hvordan de konkluderer rundt lagdelingen i havet. Lagdeling, med kaldt arktisk vann over varmt atlantisk vann, gjør at havis dannes og dekker overflata.

Lagdelingen «beskytter» havisen fordi den hindrer at varmen fra det atlantiske laget kan smelte isen nedenfra. Prosessen er svært avgjørende for hvordan havisen utvikler seg. Men det er også viktig hvordan forskerverden forstår endringene i havet.

Klimamodellene spriker i utviklingen av denne prosessen. Omrent halvparten av modellene anslår en økning i lagdeling og den andre halvparten en reduksjon i det kommende århundre. Dette gjør det vanskelig å beregne konsekvensene av fremtidig oppvarming i Arktis.

Er fjellrevpelsen i ferd med å friske til?

I 2022 VAR OVER 76 PROSENT AV ALLE undersøkte fjellrev på Svalbard smittet av en fryktet pelslus-parasitt. Høsten 2023 viste ferske tall at smitten var nede på 44 prosent. Det kan være flere grunner til nedgangen, fortalte fjellrevforsker Eva Fuglei fra Norsk Polarinstitutt.

– Smitte av pelslus skjer ved kontakt mellom rever og en årsak til reduksjonen kan være at tetthet av rev var lav sist vinter. En annen forklaring kan være at revene tåler pelslusa bedre, fordi de har opparbeidet seg bedre motstand mot parasitten.

Pelslusa sikter seg spesielt inn mot hode, nakke og rygg hos fjellrev, og suger blod. En rev som er hardt

angrepet kan ha lus over hele kroppen. Parasitten er så plagsom at reven klør seg intenst, med det resultat at pels feller av.

Det var på Svalbard i 2019 at pelslusparasitten ble oppdaget for første gang. Om lag 10–12 prosent av alle fangede og undersøkte rev viste seg å være smittet. Året etter var tallen omrent like høyt. I samme periode ble smittet rev også oppdaget i Canada. Smitteeksplosjon ble brukt som begrep for å beskrive utviklingen. Forskerne kjente ikke til det reelle omfanget av lusa, hvorfor den oppstod og konsekvensen. Men de var bekymret. Den tykke og isolerende vinterpelsen er det viktigste våpenet til fjellreven mot den arktiske sprengkulda.

UNDERSØKES Fjellrevforsker Eva Fuglei (t.h.) og overingeniør ved Veterinærinstituttet, Emma Vangen, undersøker en av de pelsede og lusesmittede fjellrevene. Foto: Elin Vinje Janssen / Norsk Polarinstitutt

BEERENBERG Vulkanen Beerenberg hadde «krympet» med fem meter siden fjellet sist ble målt i 1990. Kart: Norsk Polarinstitutt

Jan Mayen har blitt lavere

IARBEIDET MED ET HELT NYTT KART viste det seg at vulkanøya har krympt i høyden.

– Vi oppdaget at fjellet Beerenberg hadde blitt fem meter lavere siden 1990.

Det fortalte kartograf Roger Hagerup ved Norsk Polarinstitutt da to nye topografiske kart ble presentert vinteren 2023. Det er Norsk Polarinstitutt som er ansvarlig for å produsere kart over de norske polarområdene, inklusiv Jan Mayen.

Vulkanen Beerenberg, som ligger på den nordlige delen av Jan Mayen og som for det meste er dekket av snø og is, viste seg å være «krympet» ned til 2272 meter. Sist fjellet ble målt, i 1990, var det 2277 meter. Kartet fra 1990 var en trykket versjon over hele øya. Store deler av kartet var konstruert fra flybilder tatt i 1949 og 1954. Etter gjentatte vulkanutbrudd på 1970-tallet ble deler av Nord-Jan fotografert på nytt i 1975, og de gamle kartdataene reviderte.

De nye kartene er i målestokk 1:50 000 og viser Nord-Jan og Sør-Jan.

Det ligger mye arbeid bak å lage kart fra Jan Mayen. Plasseringen og værforhold gjør øya til et svært vanskelig objekt å flyfotografere. Øya er ofte inntullet i tett tåke.

– Dagens teknologi med stereobilder fra satellitter gjør det enklere å få tak i skyfrie bilder fra øya, men det skal en god porsjon flaks til for å få skyfrie bilder i det øyeblikket satellitten passerer over øya, opplyste senioringeniør Anne Urset ved polarinstituttet.

Det ble også benyttet fotogrammetrisk kartkonstruksjon i datamaskin med 3D-skjerm. Slik blir topografiske elementer som kystkontur, bekker, vann, vei og bygninger synlig i bildene, og registrerte med koordinater og hoydeverdier.

Jan Mayen ligger på grensen mellom Norskehavet og Grønlandshavet, og er den nordligste vulkanen på kloden over havnivå, og Norges eneste aktive vulkan.

Nye polare stedsnavn

NORSK POLARINSTITUTT VED navnekomiteen vedtar stedsnavnene i de norske polarområdene, med andre ord på Svalbard (inkludert Bjørnøya) og Jan Mayen og i Dronning Maud Land, Bouvetøya og Peter I Øy, med nære havområder.

Alle de norske stedsnavnene i polarområdene er samlet i en åpen søkbar [navnedatabase](#). Her finnes det blant annet opplysninger navnenes historie og opphav. I 2023 er disse nye stedsnavn:

ARKTIS (SVALBARD)

- Gaffelbukta, Konowbukta og Osbornebukta, i St. Jonsfjorden.
- Sjøhesten og Conwaybaugen, nord for Kongsfjorden.
- Skeia, Isgrunnodden, Bulben, Botnaksla, Fnuggryggen, Fnuggreen og Fjoma, i Kongsfjorden-området.

- Hovgården, på Nordenskiöld Land.
- Skjörtet, Sysselmannberget, Smella, Vestre Rukkeberget, Austre Rukkeberget, Belcherodden, Belcherbukta og Stolbukta, i sørøstre del av Spitsbergen.
- Krykkjefjellet, i Kongsfjorden.
- Allingtonfjella, Rypa, Stemtjørna og Tynnholmen, i Kongsfjorden.

ANTARKTIS

- Grjotkalven og Oljeberget, i Jutulssessen.

ENDRER NAVN

- Negerdalen, Negerfjellet og Negerpynten på Svalbard fikk nye navn: Svarthukdalen, Svarthukfjellet og Svarthuken.

Polart møtested

HVORDAN DRIVE BEST MULIG forskning i et miljø som endres ekstremt raskt?, var et sentralt spørsmål under [Svalbard Science Conference 2023](#). Den nyeste Svalbard-forskingen ble presentert og diskutert blant de 350 deltakerne, forskere, rådgivere og beslutningstakere, fra 20 ulike land.

Konferansen var et samarbeid mellom Norges forskningsråd, Norsk Polarinstitutt, Norsk institutt for luftforskning og Meteorologisk institutt, og med flere presentasjoner og deltakere enn tidligere år.

– Over to dager har vi fått 50 muntlige presentasjoner og 200 posterpresentasjoner som spenner over alt fra forskning på klimaendringer, jordobservasjoner, Polhavet, permafrost, økosystemer og menneskelig påvirkning, fortalte Petr Masat fra Norsk Polarinstitutt, som var i konferansens arrangementskomité.

– Svalbard Science Conference gjør at vi som jobber med forskning på Svalbard snakker mer sammen. Denne arenaen har blitt stedet myndighetene ser til dersom de vil treffe alle som jobber med forskning på Svalbard, sa forskningsdirektør i Norsk Polarinstitutt, Harald Steen.

Camilla Brekke – ny direktør

CAMILLA BREKKE BLE VÅREN 2023 ansatt som ny direktør ved Norsk Polarinstitutt. Brekke er den tiende direktøren siden tilblivelsen av instituttet i 1928. Hun ble også [den første kvinnen med vervet](#). Brekke kom fra stillingen som prorektor for forskning og utvikling ved UiT Norges arktiske universitet. Hun har doktorgrad i informatikk, er professor ved UiT og har forskerkompetanse innen satellittfjernmåling og jordobservasjon,

- Det er med både frys, spenning og forventning jeg går til oppdraget. Polarinstituttet har et godt internasjonalt renommé som vi skal utvikle og ta vare på, sa Camilla Brekke da det i juni ble kjent at hun skulle bli den nye direktøren ved instituttet.

VELKOMMEN I september besøkte klima- og miljøminister Espen Barth Eide oss på Camilla Brekkes første dag på jobb som direktør for polarinstituttet. Foto: Pål Jakobsen / Norsk Polarinstitutt

PIONER Hanna Resvoll-Holmsen fotografert i 1908 under feltarbeid i Kongsfjorden på Svalbard. I bakgrunnen Blomstrandbreen. Foto: Gunnar Holmsen / Norsk Polarinstitutt

Inn i Forskningsrådets porteføljestyre

HØSTEN 2023 SATT FORSKNINGSRÅDET sammen det nye [porteføljestyre](#) innenfor ti ulike områder, med virke fra 1. januar 2024. De 115 medlemmene som inngår i styrene har bakgrunn fra ulike institusjoner og sektorer, og erfaring fra forskjellige deler av forskings- og innovasjonssystemet i landet. Polarinstituttets havforsker og programleder for Polhavet, Arild Sundfjord, ble utnevnt som styremedlem av portefølje for klima og miljø.

Porteføljestyrene har ansvar for å følge med på trender og status innenfor porteføljeområdene sine, gi faglige råd og bidra til å sette i gang forsknings- og innovasjonspolitikken innenfor sine ansvarsområder.

POLAR SPISKOMPETANSE Havforsker Arild Sundfjord fikk viktig nasjonalt verv da han ble medlem av porteføljestyret. Foto: Kjetil Rydland / UiT Norges arktiske universitet

Hyllet Norges første kvinnelige polarforsker

I 2023 VAR DET 150 ÅR SIDEN BOTANIKEREN og foregangskvinnen Hanna Resvoll-Holmsen (1873 – 1943) ble født. Det ble markert på flere måter, blant annet med utstilling på Svalbard museum og en foredragsserie på Forskningsparken i Longyearbyen og på Framsenteret i Tromsø, i regi av Norsk Polarinstitutt.

Botanikeren Hanna Resvoll-Holmsen var den første kvinnelige forskeren på Svalbard. Hun sørget for fredning av enkelte arter og banet vei for kvinner i polarforskningen og i akademia. I 1927 ga hun ut en klassiker i botanikk: «Svalbards flora», og hun var den første naturforskeren som brukte fargefoto for å dokumentere plantelivet der. Arbeidet hun var med på under sine opphold på Svalbard regnes som starten på Norges vitenskapelige innsats på øygruppen og medvirket til at Svalbard ble norsk.

30 år i Tromsø

I 2023 VAR DET 30 ÅR SIDEN STORTINGET besluttet å flytte Norsk Polarinstitutt fra Oslo til Tromsø. Den 23. november ble vedtaket markert i Framsenteret, der det blant annet ble framført en dramatisering av flytteprosessen i samarbeid med Hålogaland Teater. Alle ansatte ved polarinstituttet var invitert, i tillegg til den da ferske klima- og miljøministeren Andreas Bjelland Eriksen, pådriverer for flyttingen og tidligere direktører.

Historiker Harald Dag Jølle ved polarinstituttet fortalte at spørsmålet om å flytte Norsk Polarinstitutt dukket opp med jevne mellomrom i etterkrigstida.

– Da det på begynnelsen av 1990-tallet kom opp en plan om å bygge et nytt polarsenter i Oslo sentrum, våknet Tromsø-miljøet for alvor – med UiT-rektor Ole D. Mjøs i spissen.

Det ble en intens dragkamp som varte i flere år. Rеторикken og ordskiftet var tidvis hardt og krevende. Det hele kulminerte i stortingsvedtaket 9. juni 1993.

– Kampanjen fra Tromsø var viktig for å sette spørsmålet på dagsorden, og den fikk åpenbart politisk innflytelse. Men det store politiske bakteppet var utenriksminister Thorvald Stoltenbergs ambisjon om opprettelse av Barentsregionen. Polarinstituttet – og et polarmiljøsenter – skulle fylle denne ambisjonen med et relevant faglig innhold, sa Jølle.

Stortingsvedtaket markerte et tidsskille for norsk polarforskning.

– I dag er Norsk Polarinstitutt vår sentrale institusjon for forskning og råd om polare spørsmål, sa direktør Camilla Brekke under markeringen.

Ny plattform for publisering av data

I 2023 SATTE VI I DRIFT EN HELT NY produksjonsplattform for publisering av data ([data.npolar.no](#)), med oppdatert teknologi og forbedret

brukergrensesnitt. Her publiseres individuelle datasett med unike og permanente identifikatorer (DOI), slik at de blir åpent tilgjengelige i siterbar form og kan gjenbrukes fritt. Datasettene er også søkbare gjennom nasjonale fellesløsninger som nmdc.no, Nordatanet og SIOS dataportal, samt i enkelte internasjonale dataportaler. Ved utgangen av året var omrent 400 datasett tilgjengelige via [data.npolar.no](#). Digitale tjenester for grunnkartdata og tematiske kartdata er tilgjengelige for eksterne bruk via [geodata.npolar.no](#), og brukes blant annet i arealverktøyet til overvåkningssystemet [BarentsWatch](#).

Geologisk kartlegging

ET DIGITALT GEOLOGISK DATASETT og kartdatabase GeoMap ([Cox m. fl. 2023](#)) over hele Antarktis ble til i 2023 gjennom et internasjonalt samarbeid polarinstituttet deltok i gjennom **SCAR** (Scientific Committee on Antarctic Research). Vi jobbet videre for å høyne kvaliteten på geologiske kart i Arktis ([Bazanik m. fl. 2023](#)) og Antarktis ([Elvevold m. fl. 2023](#)), og bidro til bedre kjennskap til innholdet av grunnstoffer (for eksempel zirkonium, [Schmidt m. fl.](#)

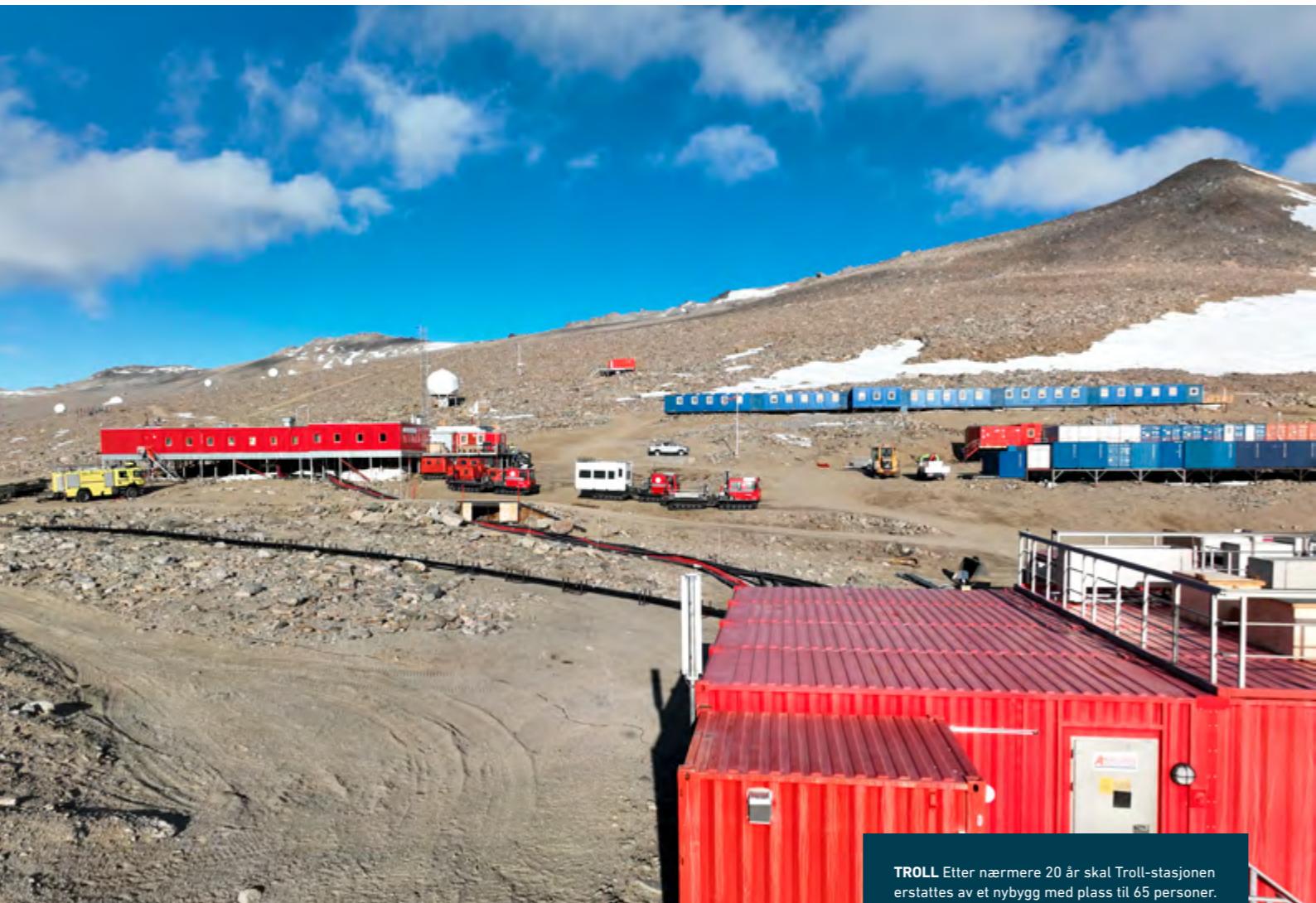
2023), mineraler og alder, slik at bergartsdannende prosesser blyses og den geologiske utviklingshistorie valideres. Vårt arbeid på Svalbard har også bidratt til forståelsen av omdannelse av sjeldne jordart-metaller ([Maraszewska m. fl. 2023](#)).

Is fra Arktis til Antarktis

VÅREN 2023 BLE DET BORET 120 meter ned i isen fra den mektige isbreen Holtedahlfonna på Svalbard. En meter lange issylindere ble drillet opp, og en av iskjernene ble så sendt til Antarktis der den skal lagres i isarkivet Ice Memory. Ice Memory-prosjektet går ut på å samle isprøver fra ulike breer i rundt verden og lagre dem for framtida på det kaldeste stedet på jorda, i Antarktis. I isen finnes det klimahistorie langt tilbake i tid, som er viktig informasjon for fremtidens forskere. Isarkivet bygges inne i isen ved den fransk-italienske forskningsstasjonen Concordia i Antarktis, der temperaturen i gjennomsnitt ligger på 55 minusgrader.

TROLL Etter nærmere 20 år skal Troll-stasjonen erstattes av et nybygg med plass til 65 personer.
Foto: Simen Rykkje / Norsk Polarinstitutt

25 millioner til Troll

REGJERINGEN SATTE AV 25 millioner kroner i statsbudsjettet for 2024 til oppstart av arbeidet med ny forskningsstasjon i Antarktis.

– Dette er en veldig gledelig nyhet. Det gir en god start på et stort og viktig arbeid for Norge. Nå har vi, Statsbygg og andre sentrale aktører i prosjektet den trygghet som skal til for å sikre fremdrift. Bygningen av Troll er viktig for forskningen i Antarktis og det kunnskapsgrunnlaget hele kloden nå trenger i møte med klimautfordringene, sa direktør Camilla Brekke da nyheten om millionene kom på høsten.

Troll-stasjonen, som ble bygd i 1990, er tenkt å erstattes med en helt ny stasjon som etter planen skal stå ferdig om sju til åtte år. Stasjonen vil koste rundt 2 milliarder kroner. Arbeidet må gå over flere år fordi det bare er mulig å bygge noen få måneder i året. Statsbygg eier stasjonen, Norsk Polarinstitutt driver den.

Historisk landing på Troll

I NOVEMBER LANDET HISTORIENS STØRSTE fly ved flystripa til den norske forskningsstasjonen Troll. Flyet, en 787 Dreamliner, hadde med seg 45 passasjerer og 12 tonn forskningsstyr, inklusiv forskere og annet personale som skulle reise videre til den tyske forskningsstasjonen «Neumayer III». Flyet opereres av det norske flyselskapet «Norse Atlantic». Flyvningen fikk betydelig oppmerksomhet nasjonalt og internasjonalt. Ved å ta ned et så stort fly økes kapasiteten for frakt og passasjerer betraktelig. Norsk Polarinstitutt gjennomførte totalt ni interkontinentale flygninger til Troll i 2023.

DREAMLINER 787 Dreamliner rett etter landing på flystripa ved Troll-stasjonen i Antarktis. Foto: Sven Lidström / Norsk Polarinstitutt

MILJØKOMITEEN Deltakerne på workshop i 2023 i forbindelse med det 25. møtet i Miljøkomiteen (CEP), avholdt i Helsinki. Workshopen dreide seg om fremtidige strategiske prioriteringer, en viktig prosess som sammenfalt med avslutningen av programleder Birgit Njåstad fra polarinstituttet sin periode som leder for CEP. Foto: Norsk Polarinstitutt

Antarktis-samarbeid over landegrensene

ET FREMTIDIG MARINT VERNEOMRÅDE i den østlige delen av Weddellhavet og Kong Håkon VII Hav, var sentrale oppgaver for vårt rådgivende Antarktis-arbeid i 2023. Norsk Polarinstitutt deltar i de norske delegasjonene til Antarktistraktatmøtet (ATCM) og Kommisjonen for bevaring av marine levende ressurser i Antarktis (CCAMLR), som strategisk og faglig rådgiver for Utenriksdepartementet. Polarinstituttet stiller også som norsk representant i miljøkomiteen for Antarktistraktaten (CEP). Vi ferdigstilte dokumentasjonen av det vitenskapelige grunnlaget og laget et forslag til en avgrensning av og utkast til forvaltningsvedtak. Dette arbeidet gjorde det mulig for Norge å fremme et forslag til marint verneområde for behandling i CCAMLR høsten 2023.

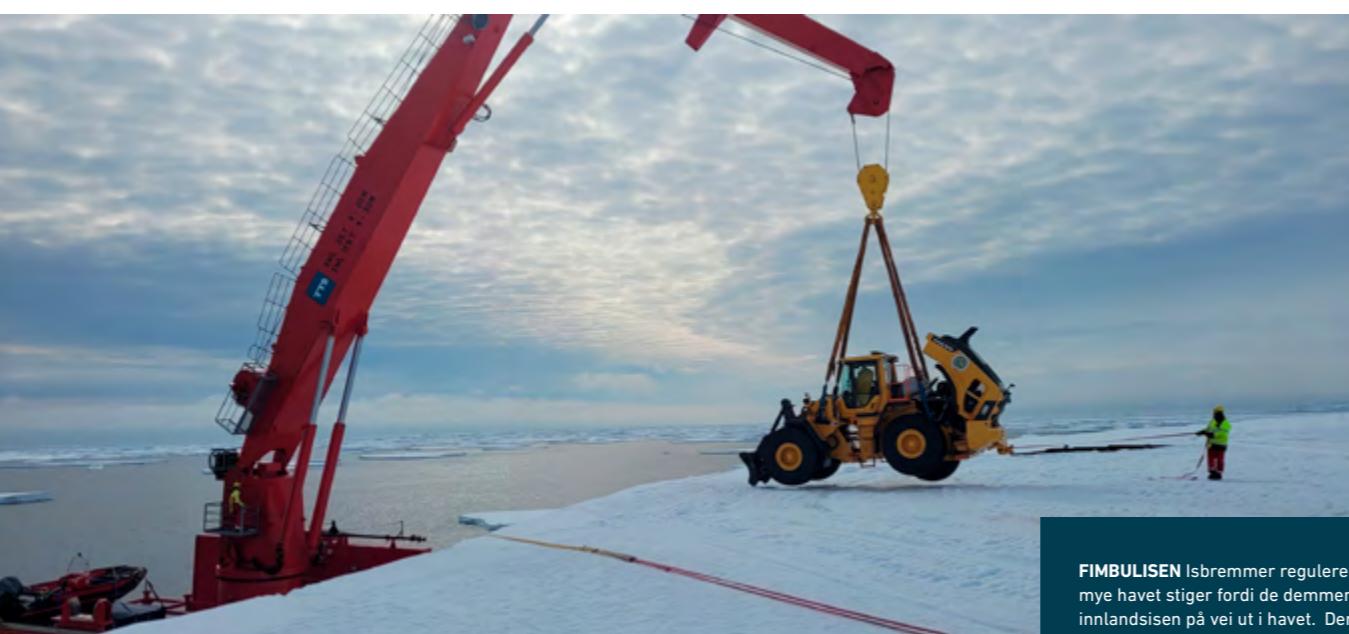
Fimbulisen smelter fra undersiden

DET MESTE AV ANTARKTIS ER DEKKET AV IS, bortsett fra noen fjelltopper som stikker opp her og der. Den mektige innlandsisen beveger seg hele tiden sakte utover mot havet, og ved kysten flyter den over havet i form av enorme «isplattformer». Disse kalles for isbremmer og er flere hundre meter tykke. Isbremmene regulerer hvor mye havet stiger fordi de demmer opp for innlandsisen på vei ut i havet. Hvis isbremmene tynnes ut på grunn av økt smelting fra undersida, vil de ikke klare å holde like mye av innlandsisen på plass, som da i stedet vil renne raskere ut i havet.

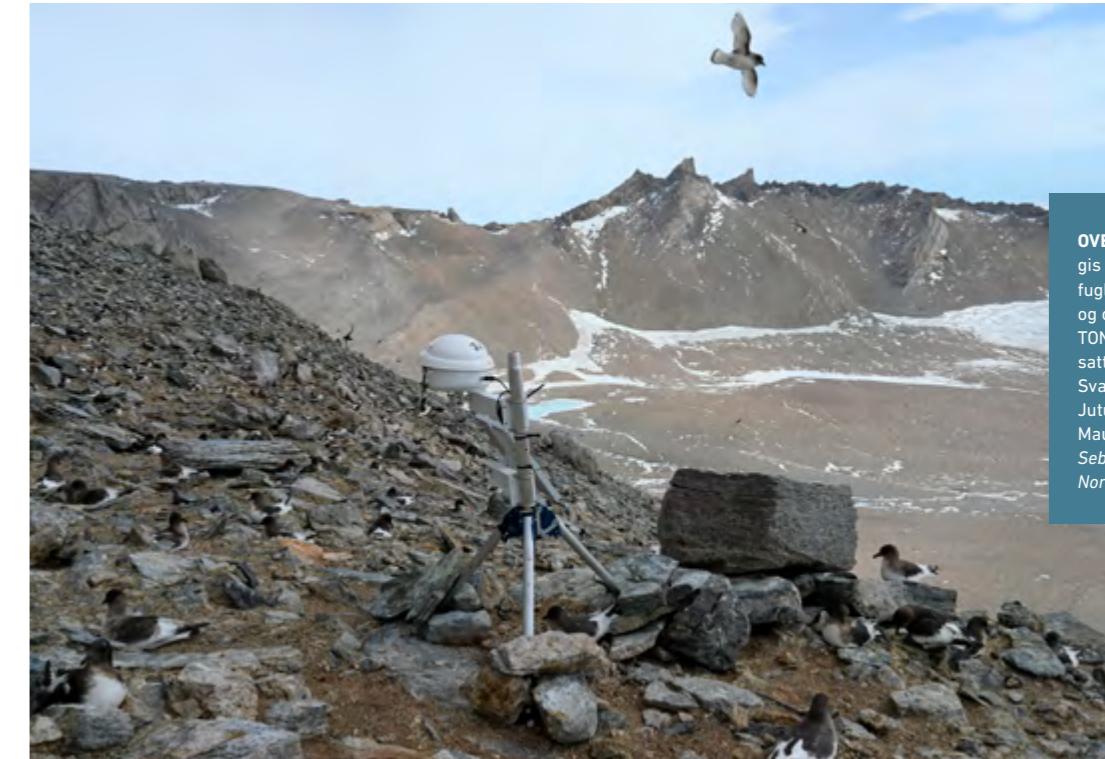
Helt siden 2009 har polarinstituttet overvåket havet under isbremmen Fimbulisen i Dronning Maud Land. I 2023 publiserte vi en studie ([Lauber m.fl., 2023](#)) som bygger på ni års kontinuerlig

datainnsamling fra havriger som er plassert under isbremmen. Studien avdekket en markant endring under isbremmen i 2016; varmere vann begynte å strømme inn på dypet under isbremmen og fører til at undersida av isen smelter dobbelt så fort nå som før 2016. Høsten 2023 startet et nytt feltarbeid på Fimbulisen der forskerne skal videreføre tidsseriene på isbremmen.

I 2023 jobbet vi videre med prosjektet Antarctic RINGS under Scientific Committee on Antarctic Research (SCAR) for mer nøyaktige beregninger av dagens og framtidas globale havnivåendringer. Vi utførte også første del av en flybåret radar-kampanje i Dronning Maud Land der vi kartla store deler av topografin under isen langs kysten.

FIMBULISEN Isbremmer regulerer hvor mye havet stiger fordi de demmer opp for innlandsisen på vei ut i havet. Den mektige isbremmen Fimbulisen er gjenstand for forskernes blikk, men også en viktig «havn» for skipene som frakter forsyninger og utstyr til Troll-stasjonen. Foto: Svein Sørly / Norsk Polarinstitutt

OVERVÅKES Forskerne gis unikt innsyn i fuglene ankomst, antall og overlevelse via de nye TONe-kameraene som er satt opp på fuglefjellene Svarthamaren og Jutulssessen i Dronning Maud Land. Foto: Sébastien Descamps / Norsk Polarinstitutt

Nytt observasjonsnettverk gir bedre innsyn

DET OMFATTENDE [Troll observasjonsnettverk](#) – TONe skal bidra til å øke kunnskap om de pågående klimaendringene som slår ned i naturen på klodens sørligste kontinent.

Nettverket er sentrert rundt den norske forskningsstasjonen Troll. Derfra skal det leveres data om atmosfæren, isen, landjorda og havet fra store deler av Antarktis, når all infrastruktur er etablert. Hele nettverket skal være komplett i 2027.

De første instrumentene i nettverket ble satt opp i 2023. Ni automatiske kameraer ble plassert på fjellene Jutulssessen og Svarthamaren. I tillegg er det satt opp en værstasjon ved Svarthamaren som daglig sender data til forskerne via satellitter, instrumentering for luftovervåking på NILUs observatorium ved Troll, og det er satt ut sensorer på havriger i Sørishavet.

Nettverket vil være til stor nytte i forskningen, sier sjøfuglforsker Sébastien Descamps fra polarinstituttet.

I fjellene rundt Troll holder noen av klodens største kolonier av antarktispetreller til, i tillegg til at snøpetrell og sørjo også finner veien hit om sommeren.

Resten av året lever fuglene i Sørishavet. I en studie ([Descamps m.fl., 2023](#)) kan vi lese hvordan kraftige snøstormer hindret flere titusener av fugler fra å reproduksjon i disse fjellene i sesongen 2021-22.

– *Varmere temperaturer og endringer i havskanten rundt Antarktis-kontinentet påvirker fuktighetskilder og temperaturforskjellen mellom kysten og innlandsisen, og kan trigge til ekstremvær, fortalte isbreforsker og en av deltakerne bak studien, Stephen Hudson fra polarinstituttet.*

Studien bygger i stor grad på forskernes fysiske deltagelse i fuglefjellene. I TONe gis forskerne innsyn i fuglefjellene fra forskernes datamaskiner rundt om i verden.

– *Nå får vi vite eksakt når fuglene ankommer fjellene, antall fugler, og vi kan følge overlevelse hos ungene. I tillegg får vi kontinuerlig værdata fra området. Samlet sett gir dette et bedre grunnlag for å lage prognosenter om utviklinga til sjøfuglene i området, sier Descamps.*

FORSKNING OG TURISME En bøylepingvin fotografert ved en forskningsleir i Kopaitic Island i Vest-Antarktis. Ferdsel og annen aktivitet i Antarktis knytter seg i stor grad til forskningsaktivitet eller turisme. Miljøprotokollen regulerer ferdselen i Antarktis for å beskytte natur og miljø. Foto: Audun Narvestad / Norsk Polarinstitutt

En 25-års jubilant med viktig budskap

ÅLDRI TIDLIGERE HAR ET RAMMEVERK for vern av natur i Antarktis vært viktigere enn nå. Det sa programleder for Antarktis, Birgit Njåstad, på starten av 2023 i forbindelse med at [Miljøprotokollen](#) i januar hadde vært gyldig i 25 år. Per i dag har 42 land, inklusiv Norge, undertegnet protokollen.

De globale klimaendringene fører allerede til betydelige endringer i Antarktis, som i stadig større grad påvirker miljøet både i havet og på land. Ferdsel og annen aktivitet knytter seg i stor grad til forskningsaktivitet eller turisme. Rundt 75 000 turister besøkte Antarktis sommersesongen 2019-20, en økning på om lag 130 % over de siste 10 årene.

Introduksjon av fremmede arter, forurensning, forstyrrelse av sårbare arter og en reduksjon i ubørte arealer og villmark er blant de trusler som ferdsel og annen aktivitet fører med seg.

Miljøprotokollen har som uttalt mål å minimere trusler for naturmiljøet og det biologiske mangfoldet i Antarktis.

Gjennom Miljøprotokollen har partene til Antarktistraktaten utpekt Antarktis til et natureservat viet fred og vitenskap, og forpliktet partene til et omfattende vern av miljøet og tilknyttede økosystemer.

Et helt grunnleggende krav fra Miljøprotokollen er at all aktivitet i Antarktis skal planlegges og gjennomføres på en slik måte at ugunstige miljøpåvirkninger skal begrenses. Alle som skal gjennomføre en aktivitet i Antarktis må gjøre en grundig vurdering av hvordan aktiviteten kan påvirke miljøet, og sørge for tiltak som begrenser påvirkningene. Dette gjelder uansett hvilken type aktivitet, forteller Njåstad.

Miljøprotokollen gir partene mulighet til å opprette egne verneområder for områder med spesielle verdier eller sårbarheter. Slike verneområder kan bare besøkes i helt spesielle øyemed, som oftest for vitenskapelige undersøkelser. Miljøprotokollen gir også partene mulighet til å frede plante- eller dyrearter som er spesielt utsatt eller truet.

DE FØRSTE KVINNENE I databasen kan vi blant annet lese om Sandefjord-rederen Lars Christensen som utrustet ni vitenskapelige ekspedisjoner til Antarktis. Kona Ingrid Christensen (t.v.) var med på fire. I 1931 dro hun med hvalskipet «Thorshavn» til Antarktis for første gang, med på turen var veninnen Mathilde Wegger. Disse ble de første navngitte kvinner som fikk se Antarktis. Foto: Jens Eggvin / Norsk Polarinstitutt

Kan klikke seg inn i historier fra isødet

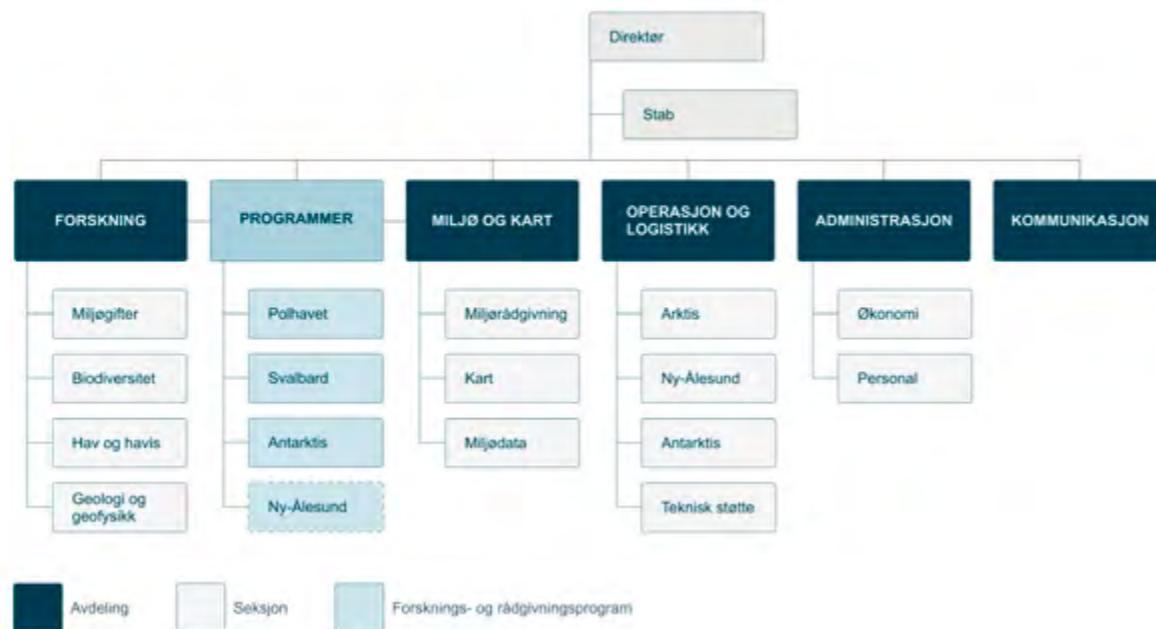
I 2023 ÅPNET POLARINSTITUTTET EN bibliografisk database, [Antarktis-bibliografi](#), som er gratis og åpen for alle. Totalt er over 3000 verk om Antarktis, fra 1800-tallet og fram til i dag, samlet i nyvinningen.

Her finnes det tekster fra naturvitenskap, politikk, historie og andre felt, og fra den eldste hvalfangst-litteraturen fra 1894 til dagens polarforskning, fortalte prosjektleder Petr Masat da databasen ble lansert.

I databasen blir alt sør for 60 grader definert som Antarktis, i tillegg inngår litteratur fra det norske bilandet Bouvetøya i Sør-Atlanteren. Forskningsartikler, ekspedisjonsdagbøker, hefter, faktabøker og skjønnlitteratur utgjør hovedinneholdet. De eldste publikasjonene handler mest om hvalfangst og ekspedisjoner. I nyere tid er det den internasjonale polarforskingen som dominerer.

Bak resultatene

Organisasjon, økonomi og resultatmål

ANTALL ÅRSVERK	2021	2022	2023
Ansatte	219	209	214
Avtalte årsverk	192	191	189
Utførte årsverk	184	180	177

ØKONOMISKE NØKKELTALL	2021	2022	2023
Samlede inntekter post 01–50 (kr)	86 731 000	88 542 000	91 198 000
Regnskapsførte inntekter post 01–99 (kr)	126 688 125	117 179 124	161 175 376
Driftsutgifter post 01–50 (kr)	357 960 000	381 947 000	380 486 000
Regnskapsførte kostnader post 01–50 (kr)	381 141 685	404 720 223	451 673 722
Utnyttelsesgrad post 01–50 (%)	106	106	119
Lønnsandel av driftskostnader (kr)	159 260 780	169 829 534	175 652 553
Lønnsandel av driftskostnader (%)	42	42	39
Lønnskostnader pr. årsverk (kr)	865 548	943 497	992 387

Resultatmål

Norsk klima- og miljøverninnssats er delt inn i seks konkrete resultatområder med til sammen 24 miljømål.

Polarinstituttet skal bidra til å nå målene innenfor følgende resultatområder:

- Naturmangfold
- Forurensning
- Klima
- Polarområdene

Les mer om resultatmålene i [årsrapport for 2023](#)

NY-ÅLESUND Rødsildre er et vanlig vårteng på Svalbard. Bildet viser byggene "Amsterdam", "Amundsenvillaen" og "Servicebygget" i Ny-Ålesund.
Foto: Geir Gotaas / Norsk Polarinstitutt

Vertskapsrollen Ny-Ålesund

I Stortingsmelding 32 (2015-2016) «Svalbard» understrekkes betydningen av at Norge er et tydelig vertskap på Svalbard. Bakteppet er at interessen for Arktis er økende, og at institusjoner fra stadig flere land driver forskning på Svalbard. Norsk Polarinstitutt har rollen som offisielt norsk vertskap i Ny-Ålesund, som betyr at instituttet er kontaktpunkt for forskning og tilhørende aktiviteter, og for planlegging og tilrettelegging for offisielle besøk og mediebesøk. Polarinstituttet driver Sverdrup og Zeppelinobservatoriet som en del av Ny-Ålesund forskningsstasjon.

Samarbeid i Framsenteret

FRAM - Nordområdesenter for klima- og miljøforskning består av 20 institusjoner, deriblant Norsk Polarinstitutt, med felles oppgaver innenfor naturvitenskap, samfunnsvitenskap og teknologi. Oppgavene er tverrfaglig forskning, rådgivning, forvaltning og formidling i nordområdene. I 2022 ble fem nye forskningsprogrammet startet opp ved Framsenteret, med en samlet ramme på om lag 250 millioner over fem år. Forskingen, som skal være relevant for forvaltningen av nordområdene, blir hovedsakelig finansiert av midler bevilget av Klima- og miljødepartementet. Norsk Polarinstitutt leder ett av programmene, SUDARCO, som skal studere endringer i havisen i Polhavet og øke kunnskap om hvordan havressurser kan forvaltes på en bærekraftig måte.

Utgivelser 2023

Norsk Polarinstitutts internettssider npolar.no gir oversikt over våre publiseringer. I det nasjonale arkivet [Cristin](https://cristin.no) finnes publikasjonene tilgjengelige i fulltekst helt tilbake til den eldste fra 1922.

Rapporter

I Norsk Polarinstitutts rapportserie blir det publisert faglige og vitenskapelige arbeider.

I 2023 ga vi ut to rapporter:

Rapport 154

[Høsttellinger av svalbardrype: sluttrapport til Svalbards miljøvernfond](#). Av Fuglei, Eva; Paulsen, Ingrid Marie Garfelt; Pedersen, Åshild Ønvik.

Rapport 155

[Natur- og kulturmiljøet på Jan Mayen: Oppdatert kunnskap siden 1997, inkludert forslag til kunnskapsinnhenting](#). Av Quillfeldt, Cecilie Hellum von; Johansen, Malin Kjellstadli; Sigurdsen, Therese; Høgestøl, Astrid C.

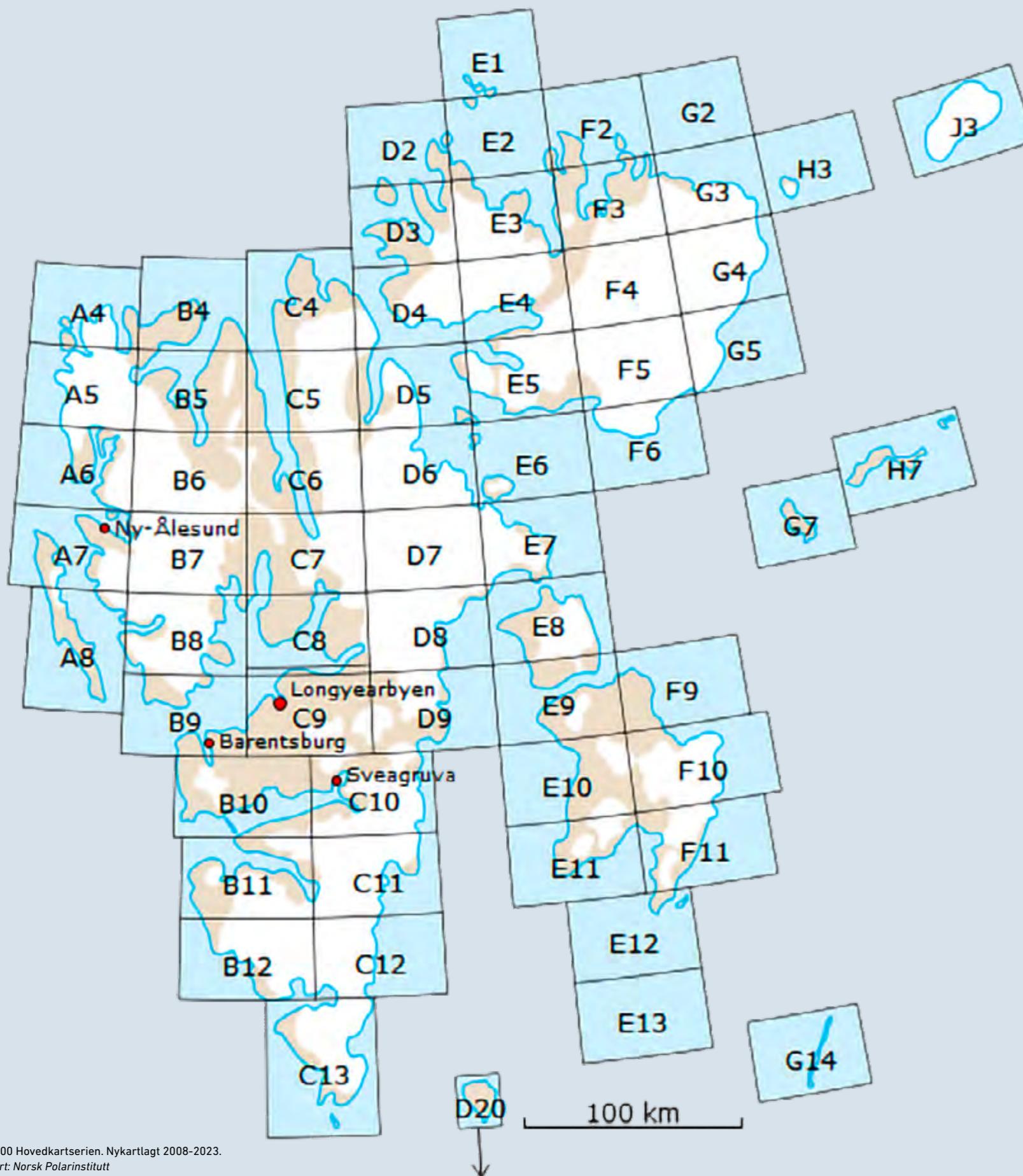
Polar Research

TALERØR Helle Goldman har vært redaktør av Polar Research i 25 år. Tidsskriftet ble den første publikasjonen rettet mot Arktis og Antarktis som ga leserne åpen tilgang. Aldri tidligere har Polar Research vært en viktigere kanal ut til samfunnet enn det er nå, sier Goldman. – *Klimaendringene slår hardt ned både i Arktis og i Antarktis. Forskere fra hele verden er opptatt av å studere hvilke konsekvenser dette får for naturmiljøet. Polar Research har blitt et viktig talerør for forskere for å fortelle om den alvorlige trusselen som klimaendringer utgjør.*

Foto: Øyvør Gjerde / Malin Kvaal Bergland

Polar Research er polarinstituttets internasjonal fagfellevurderte tidsskrift om Arktis og Antarktis. I løpet av 2023 var artiklene i Polar Research lest mer enn 265.000 ganger på nettsiden <https://polarresearch.net>, som er kun en av flere plattformer hvor artiklene eller abstraktene er gratis tilgjengelige til verdens polarinteresserte leser. Av de 10 mest leste artiklene i 2023, var tre bidrag fra polarinstituttets forskere.

Den mest populære artikkelen rapporterte om en observasjon – i Antarktis – av en manetart som sjeldent sees. Saken ble blant annet plukket opp av National Geographic Magazine.

S100 Hovedkartserien. Nykartlagt 2008-2023.
Kart: Norsk Polarinstitutt

Kart

Norsk Polarinstitutt har ansvaret for den topografiske kartleggingen av Svalbard, Jan Mayen, Dronning Maud Land, Peter I Øy og Bouvetøya.

Alle våre kart er produsert heldigitalt med digitale flybilder fra 2008 til 2012. I 2023 ble det produsert og publisert digitale kartdata (situasjon, terremgmodeller og ortofoto) over Svalbard for områdene Kong Karls Land, Kvitøya og sørlig del av Sabine Land. Når disse områdene nå er kartlagt, har vi dekket hele Svalbard med moderne digitale kart, ortofoto og terremgmodeller. Dette er en milepæl for kartleggingen av Svalbard. Våre digitale kartdata publiseres i våre nettbaserte kartsystemer "Toposvalbard" og "Svalbardkartet". I tillegg er våre kartdata tilgjengelige for andre brukeres systemer på internett og fritt nedlastbare fra oss og fra "Geonorge".

Den trykte hovedkartserien på Svalbard er i målestokk 1:100 000. I 2023 ble det utgitt seks kart i denne serien.

Med disse kartene har vi for første gang moderne trykte kart over hele Svalbard.

C11 – Kvalvågen

C12 – Markhambrean

D9 – Agardhfjellet

G7 – Svenskøya

H7 – Kongsøya

J3 – Kvitøya

For Antarktis ble det i 2023 etablert en ny digital produksjonsløype for å erstatte gamle kart i målestokk 1:250 000 over Dronning Maud Land.

Datasett

I 2023 satte vi i drift en helt ny produksjonsplattform for publisering av data (data.npolar.no), med oppdatert teknologi og forbedret brukergrensesnitt. Her publiseres individuelle datasett med unike og permanente identifikatorer (DOI), slik at de blir åpent tilgjengelige i siterbar form og kan gjenbrukes fritt. Datasettene er også søkbare gjennom nasjonale fellesløsninger som nmdc.no, Nordatanet og SIOS dataportal, samt i enkelte internasjonale dataportaler. Ved utgangen av året var omtrent 400 datasett tilgjengelige via data.npolar.no. Tematiske data presenteres på kart i bl.a. <https://svalbardkartet.npolar.no>. Digitale tjenester for grunnkartdata og tematiske kartdata er tilgjengelige for ekstern bruk via geodata.npolar.no og brukes blant annet i arealverktøyet til Barentswatch.

Fagfellevurderte artikler

Navnene til forfattere fra Norsk Polarinstitutt er markert i svart

Aarflot, J.M., Eriksen, E., Prokopchuk, I., Svensen, C., Søreide, J.E., **Wold, A.**, Skogen, M.D. (2023) New insights into the Barents Sea *Calanus glacialis* population dynamics and distribution. *Progress in Oceanography*, 217. DOI: 10.21335/NMDC-1778560190

Amargant-Arumi, M., Müller, O., Bodur, Y.V., Ntinou, I.V., Vonnaheide, T., **Assmy, P.**, Kohlbach, D., Chierici, M., Jones, E.M., Olsen, L.M., Tsagaraki, T., Reigstad, M., Bratbak, G., Gradinger, R.R. (2023) Interannual differences in sea ice regime in the north-western Barents Sea cause major changes in summer pelagic production and export mechanisms. *Progress in Oceanography*, 219. DOI: 10.1016/j.pocean.2023.103178

Amelineau, F., Tarroux, A., Lacombe, S., Bräthen, V.S., **Descamps, S.**, Ekker, M., Fauchald, P., **Johansen, M.K.**, Moe, B., Anker-Nilssen, T., Bogdanova, M.I., Bringsov, I.S., Chastel, O., Christensen-Dalsgaard, S., Daunt, F., Dehnhardt, N., Erikstad, K.E., Ezhev, A., Gavrilov, M., Hansen, E.S., Harris, M.P., **Helgason, H.H.**, Langset, M., Léandri-Breton, D.-J., Lorentsen, S.-H.; **Merkel, B.**, Newell, M., Olsen, B., Reiertsen, T.K., Systad, G.H.R., Thorarinsson, T.L., Åström, J., **Strøm, H.** (2023) Multi-colony tracking of two pelagic seabirds with contrasting flight capability illustrates how windscapes shape migratory movements at an ocean-basin scale. *Ecography*, 2024. DOI: 10.1111/ecog.06496

Andvik, C., Bories, P., Harju, M., Borgå, K., Jourdain, E., Karoliussen, R., Rikardsen, A., **Routti, H.**, Blévin, P. (2023) Phthalate contamination in marine mammals off the Norwegian coast. *Marine Pollution Bulletin*, 199. DOI: 10.1016/j.marpolbul.2023.115936

Anglada-Ortiz, G., Meiland, J., Ziveri, P., Chierici, M., **Fransson, A.**, Jones, E., Rasmussen, T.L. (2023) Seasonality of marine calcifiers in the northern Barents Sea: Spatiotemporal distribution of planktonic foraminifers and shelled pteropods and their contribution to carbon dynamics. *Progress in Oceanography*, 218. DOI: 10.1016/j.pocean.2023.103121

Aoki, T., Hachikubo, A., Nishimura, Motoshi, H., Masa-hiro, N., Masashi, T., Tomonori, S. K., Inoue, R., Yamaguchi, S., Matoba, S., Shimada, R., Ishimoto, H., **Galet, J.-C.** (2023) Development of a handheld integrating sphere snow grain sizer (HISSGraS). *Annals of Glaciology*, 1-12. DOI: 10.1017/aog.2023.72

Assmy, P., Kvernvik, A.C., **Hop, H.**, Hoppe, C.J.M., Chierici, M., David T., D., **Duarte, P.**, **Fransson, A.**, **Garcia, L.M.**, Patula, W., Kwasniewski, S., Maturilli, M., **Pavlova, O.**, Tatarek, A., Wiktor, J. M., **Wold, A.**, Wolf, K.K.E., **Bailey, A.** (2023) Seasonal plankton dynamics in Kongsfjorden during two years of contrasting environmental conditions. *Progress in Oceanography*, 213. DOI: 10.1016/j.pocean.2023.102996

Balazy, K., Trudnowska, E., Wojczulanis-Jakubas, K., Jakubas, D., Præbel, K., Choquet, M., Brandner, M.M., Schultz, M., Bitz-Thorsen, J., Boehnke, R., Szeli-gowska, M., **Descamps, S.**, **Strøm, H.**, Blachowiak-Sa-

molyk, K. (2023) Molecular tools prove little auks from Svalbard are extremely selective for *Calanus glacialis* even when exposed to Atlantification. *Scientific Reports*, 13. DOI: 10.1038/s41598-023-40131-7

Barratclough, A., Ferguson, S.H., **Lydersen, C.**, Thomas, P.O., **Kovacs, K.M.** (2023) A review of circumpolar Arctic marine mammal health – a call to action in a time of rapid environmental change. *Pathogens*, 12. DOI: 10.3390/pathogens12070937

Bazarnik, J., Kosminská, K., McClelland, W.C., Strauss, J.V., Piejchoń, K., **Elvevold, S.**, Zieliński, G., Majka, J.

(2023) Reinterpretation of a major terrane boundary in the northern Svalbard Caledonides based on

metamorphic fingerprinting of rocks in northern Spitsbergen. *Canadian Journal of Earth Sciences*, 60. DOI: 10.1139/cjes-2022-0002

Bengtsson, O.M., **Lydersen, C.**, Christensen, G., Węsławski, J.M., **Kovacs, K.M.** (2023) Marine diets of anadromous Arctic char (*Salvelinus alpinus*) and pink salmon (*Oncorhynchus gorbuscha*) in Svalbard, Norway. *Polar Biology*, 46. DOI: 10.1007/s00300-023-03196-8

Bjørneset, J., Blévin, P., Bjørnstad, P.M., Dalmo, R.A., Goksøy, A., Harju, M., Limonta, G., Panti, C., Rikardsen, A.H., Sundaram, A.Y.M., Yadetie, F., **Routti, H.** (2023) Establishment of killer whale (*Orcinus orca*) primary fibroblast cell cultures and their transcriptomic responses to pollutant exposure. *Environment International*, 174. DOI: 10.1016/j.envint.2023.107915

Bodur, Y.V., Renaud, P.E., **Goraguer, L.**, Amargant-Arumi, M., **Assmy, P.**, Dabrowska, A.M., Marquardt, M., Renner, A.H.H., Tatarek, A., Reigstad, M. (2023) Seasonal patterns of vertical flux in the northwestern Barents Sea under Atlantic Water influence and sea-ice decline. *Progress in Oceanography*, 219. DOI: 10.1016/j.pocean.2023.103132

Buhler, K.J., Snyman, L.P., **Fuglei, E.**, Davidson, R.K., Ptochos, S., Galloway, T., Jenkins, E. (2023) A circumpolar parasite: Evidence of a cryptic undescribed species of sucking louse, *Lingnathus* sp., collected from Arctic foxes, *Vulpes lagopus*, in Nunavut (Canada) and Svalbard (Norway). *Medical and Veterinary Entomology*, 37. DOI: 10.1111/mve.12665

Burnett, H.A., Bieker, V.C., Le Moulec, M., Peeters, B., Rosvold, J., **Pedersen, Å.**, Dalén, L., Loe, L.E., Jensen, H., Hansen, B.B., Martin, M.D. (2023) Contrasting genomic consequences of anthropogenic reintroduction and natural recolonization in high-arctic wild reindeer. *Evolutionary Applications*, 16. DOI: 10.1111/eva.13585

Bustnes, J.O., Bårdsen, B.-J., Moe, B., Herzke, D., Ballesteros, M., Fenstad, A., Borgå, K., Krogseth, I.S., **Elaers, I.**, Skogeng, L.P., **Gabrielsen, G.W.**, Hanssen, S.-A. (2023) Impacts of a warming climate on

concentrations of organochlorines in a fasting high arctic marine bird: Direct vs. indirect effects? *Science of the Total Environment*, 908. DOI: 10.1016/j.scitenv.2023.168096

Cannaby, H.A., Ingvaldsen, R.B., **Lundsgaard, Ø.**, Renner, A.H.H., Skaret, G., Sakinan, S.S., Hovland, T., Chierici, M., Gjøsaeter, H. (2023) Environmental controls on macrozooplankton and fish distributions over diurnal to seasonal time scales in the northern Barents Sea. *Progress in Oceanography*, 219. DOI: 10.1016/j.pocean.2023.103159

Cappelletti, D., Ežerinskis, Ž., Šapolaitė, J., Bučinskas, L., Lukš, B., Nawrot, A., Larose, C., Tuccella, P., **Gallet, J.-C.**, Crocchianti, S., Bruschi, F., Moroni, B., Spolaor, A. (2023) Long-range transport and deposition on the Arctic snowpack of nuclear contaminated particulate matter. *Journal of Hazardous Materials*, 452. DOI: 10.1016/j.jhazmat.2023.131317

Castro de la Guardia, L., Hernández Fariñas, T., Marchese, C., Amargant-Arumi, M., Myers, P.G., Bélanger, S., **Assmy, P.**, Gradinger, R., **Duarte, P.** (2023) Assessing net primary production in the northwestern Barents Sea using in situ, remote sensing and modelling approaches. *Progress in Oceanography*, 219. DOI: 10.1016/j.pocean.2023.103160

Cavitte, M.G.P., Goosse, H., **Matsuoka, K.**, Wauthy, S., Goel, V., Dey, R., Pratap, B., Van Liefferinge, B., Meloth, T., Tison, J.-L. (2023) Investigating the spatial representativeness of East Antarctic ice cores: a comparison of ice core and radar-derived surface mass balance over coastal ice rises and Dome Fuji. *The Cryosphere*, 17. DOI: 10.5194/tc-17-4779-2023

Chen, J.-J., Swart, N.C., Beadling, R., Cheng, X., **Hattermann, T.**, Jüting, A., Li, Q., Marshall, J., Martin, T., **Muijlwijk, M.**, Pauling, A.G., Purich, A., Smith, I. J., Thomas, M. (2023) Reduced deep convection and bottom water formation due to Antarctic meltwater in a multi-model ensemble. *Geophysical Research Letters*, 50. DOI: 10.1029/2023GL102816

Clark, B.L., Carneiro, A.P.B., Pearmain, E.J., Rouyer, M.-M., Clay, T.A., Cowger, W., Phillips, R.A., Manica, A., Hazin, C., Eriksen, M., González-Solís, J., Adams, J., Albores-Barajas, Y.V., Alfaro-Shigueto, J., Alho, M.S., Araujo, D.T., Arcos, J.M., Arnould, J.P.Y., Barbosa, N.J.P., Barbraud, C., Beard, A.M., Beck, J., Bell, E. A., Bennet, D.G., Berlincourt, M., Bischoito, M., Bjørnstad, O.K., Bolton, M., Booth Jones, K. A., Borg, J.J., Bourgeois, K., Bretagnolle, V., Bried, J., Briskie, J.V., de la Brook, M., Brownlie, K.C., Bugoni, L., Calabrese, L., Campioni, L., Carey, M. J., Carle, R.D., Carlile, N., Carreiro, A.R., Catry, P., Catry, T., Cecere, J.G., Ceia, F.R., Cherel, Y., Choi, C.-Y., Cianchetti-Benedetti, M., Clarke, R.H., Cleeland, J.B., Colodro, B., Congdon, B.C., Danielsen, J., De Pascalis, F., Deakin, Z., Dehnhardt, N., Dell'Orto, G., Delord, K., **Descamps, S.**, Dilley, B.J., Dinis, H.A., Dubois, J., Dunphy, B.J., Emmerson, L.M., Fagundes, A.I., Fayet, A.L., Felis, J.J., Fischer, J.H., Freeman,

A.N.D., Fromant, A., Gaibani, G., García, D., Gjerdrum, C., Gomes, I.S.G.C., Forero, M.G., Granadeiro, J.P., Grecian, W.J., Grémillet, D., Guilford, T., Hallgrímsson, G.T., Halpin, L.R., Hansen, E.S., Hedd, A., Helberg, M., Helgason, H.H., Henry, L.M., Hereward, H.F.R., Hernandez-Montero, M., Hindell, M.A., Hodum, P.J., Imperio, S., Jaeger, A., Jessopp, M., Jodice, P.G.R., Jones, C.G., Jones, C.W., Jónsson, J.E., Kane, A., Kapelj, S., Kim, Y., Kirk, H., Kolbeinsson, Y., Kraemer, P.L., Krüger, L., Lago, P., Landers, AT.J., Lavers, J.L., Le Corre, M., Leal, A., Louza, M., Madeiros, J., Magalhães, M., Mallory, M.L., Masello, J.F., Massa, B., Matsumoto, S., McDue, F., McFarlane Tranquila, L., Medrano, F., Metzger, B.J., Militão, T., Montevicchi, W.A., Montone, B.C., Navarro-Herrero, L., Neves, V.C., Nicholls, D.G., Nicoll, M.A.C., Norris, K., Oppel, S., Oro, D., Owen, E., Padget, O., Paiva, V.H., Pala, D., Pereira, J.M., Péron, C., Petry, M.V., de Pina, A., Moreira Pina, A.T., Pinet, P., Pistorius, P.A., Pollet, I.L., Porter, B.J., Poupart, T.A., Powell, C.D.L., Proaño, C.B., Pujo-Casado, J., Quillfeldt, P., Quinn, J.L., Raine, A.F., Raine, H., Ramírez, I., Ramos, J.A., Ramos, R., Ravache, A., Rayner, M.J., Reid, T.A., Robertson, G.J., Rocamora, G.J., Rollinson, D.P., Ronconi, R.A., Rotger, A., Rubolini, D., Ruhoma, K., Ruiz, A., Russell, J.C., Ryan, P.G., Saldanha, S., Sanz-Aguilar, A., Sardà-Serra, M., Satgé, Y.G., Sato, K., Schäfer, W.C., Schoombie, S., Shaffer, S.A., Shah, N., Shoji, A., Shutler, D., Sigurðsson, I.A., Silva, M.G., Small, A.E., Soldatini, C., **Strøm, H.**, Surman, C.A., Takahashi, A., Tatayah, V.R.V., Taylor, G.A., Thomas, R.J., Thompson, D.R., Thompson, P.M., Thorarinsson, T.L., Vicente-Sastre, D., Vidal, E., Wakefield, E.D., Waugh, S.M., Weimerskirch, H., Wittmer, H.U., Yamamoto, T., Yoda, K., Zavalaga, C.B., Zino, F.J., Dias, M.P. (2023) Global assessment of marine plastic exposure risk for oceanic birds. *Nature Communications*, 14. DOI: 10.1038/s41467-023-38900-z

Clemens-Sewall, D., Polashenski, C., Frey, M.M., Cox, C.J., **Granskog, M.A.**, MacFarlane, A.R., Fons, S.W., Schmale, J., Hutchins, J.K., von Albedyll, L., Arndt, S., Schneebeli, M., Parovich, D. (2023) Snow loss into leads in Arctic sea ice: Minimal in typical winter-time conditions, but high during a warm and windy snowfall event. *Geophysical Research Letters*, 50. DOI: 10.1029/2023GL102816

Collard, F., **Strøm, H.**, Fayet, M.-O., **Gudmundsson, F.T.**, Herzke, D., **Hotvedt, Å.**, **Løchen A.**, **Malherbe, C.**, Gauthier, E., **Gabrielsen, G.W.** (2023) Evaluation of meso- and microplastic ingestion by the northern fulmar through a non-lethal sampling method. *Marine Pollution Bulletin*, 196. DOI: 10.1016/j.marpolbul.2023.115646

Devaloir, Q., Fritsch, C., Bangjord, G., Bårdesen, B.-J., Bourgeon, S., **Elaers, I.**, Bustnes, J.O. (2023) Long-term monitoring of exposure to toxic and essential metals and metalloids in the tawny owl (*Strix aluco*): Temporal trends and influence of spatial patterns. *Science of the Total Environment*, 876. DOI: 10.1016/j.scitenv.2023.162710

Darby, J.H., Clairbaux, M., Quinn, J.L., Thompson, P., Quinn, L., Cabot, D., **Strøm, H.**, Thorarinsson, T.L., Kempf, J., Jessopp, M.J. (2023) Decadal increase in vessel interactions by a scavenging pelagic seabird across the North Atlantic. *Current Biology*, 33. DOI: 10.1016/j.cub.2023.08.033

Darling, K.F., **Husum, K.**, Fenton, I.S. (2023) The biphasic life cycle of the non-spiny planktonic foraminifera is characterised by an aberrant coiling signature. *Marine Micropaleontology*, 185. DOI: 10.1016/j.marmicro.2023.102295

de Steur, L., Sumata, H., Divine, D.V., Granskog, M.A., Pavlova, O. (2023) Upper ocean warming and sea ice reduction in the East Greenland Current from 2003 to 2019. *Communications Earth & Environment*, 4. DOI: 10.1038/s43247-023-00913-3

Descamps, S., **Hudson, S.**, Sulich, J., Wakefield, E., Grémillet, D., Carravieri, A., **Orskaug, S.**, **Steen, H.** (2023) Extreme snowstorms lead to large-scale seabird breeding failures in Antarctica. *Current Biology*, 33. DOI: 10.1016/j.cub.2022.12.055

Forgereau, Z.L., Lange, B.A., Gradinger, R., **Assmy, P.**, Osanen, J.E., García, L.M., Søreide, J.E., **Granskog, M.A.**, Leu, E., Campbell, K. (2023) Photophysiological responses of bottom sea-ice algae to fjord dynamics and rapid freshening. *Frontiers in Marine Science*, 10. DOI: 10.3389/fmars.2023.1221639

Frank, T., van Pelt, W. J. J., **Kohler, J.** (2023) Reconciling ice dynamics and bed topography with a versatile and fast ice thickness inversion. *The Cryosphere*, 17. DOI: 10.5194/tc-17-4021-2023

Fransson, A., Chierici, M., **Granskog, M.A.**, Dodd, P., Stedmon, C.A. (2023) Impacts of glacial and sea-ice meltwater, primary production, and ocean CO₂ uptake on ocean acidification state of waters by the 79 North Glacier and northeast Greenland shelf. *Frontiers in Marine Science*, 10. DOI: 10.3389/fmars.2023.1155126

Frémand, A.C., Fretwell, P.T., Bodart, J.A., Pritchard, H.D., Aitken, A., Bamber, J.L., Bell, R., Bianchi, C., Bingham, R.G., Blankenship, D.D., Casassa, G., Catania, G., Christianson, K., Conway, H., Corr, H.F.J., Cui, X., Damaske, D., Damm, V., Drews, R., Eagles, G., Eisen, O., Eisermann, H., Ferraccioli, F., Field, E., Forsberg, R., Franke, S., Fujita, S., Gim, Y., Goel, V., Gognieni, S.P., Greenbaum, J., Hills, B., Hindmarsh, R.C.A., Hoffman, A.O., Holmlund, P., Holschuh, N., Holt, J.W., Horlings, A.N., Humbert, A., Jacobel, R.W., Jansen, D., Jenkins, A., Jokat, W., Jordan, T., King, E., **Kohler, J.**, Krabill, W., Gillespie, M.K., Langley, K., Lee, J., Leitchenkov, G., Leuschen, C., Luyendyk, B., MacGregor, J., MacKie, E., **Matsuoka, K.**, Morlighem, M., Mouginot, J., Nitsche, F.O., Nogi, Y., Nøst, O.A., Paden, J., Pattyn, F., Popov, S.V., Rignot, E., Rippin, D.M., Rivera, A., Roberts, J., Ross, N., Ruppel, A., Schroeder, D.M., Siegert, M.J., Smith, A.M., Steinbäck, D., Studinger, M., Sun, B., Tabacco, I., Tinto, K., Urbini, S., Vaughan, D., Welch, B.C., Wilson, D.S., Young, D.A., Zirizzotti, A., Hoffmann, A.O., Holmlund, P., Holschuh, N., Holt, J.W., Horlings, A.N., Humbert, A., Jacobel, R.W., Jansen, D., Jenkins, A., Jokat, W., Jordan, T., King, E., **Kohler, J.**, Krabill, W., Gillespie, M.K., Langley, K., Lee, J., Leitchenkov, G., Leuschen, C., Luyendyk, B., MacGregor, J., MacKie, E., **Matsuoka, K.**, Morlighem, M., Mouginot, J., Nitsche, F.O., Nogi, Y., Nøst, O.A

- Geoffroy, M., Bouchard, C., Flores, H., Robert, D., Gjosæter, H., Hoover, C., Hop, H., Hussey, N.E., Nahr-gang, J., Steiner, N., Bender, M., Berge, J., Castellani, G., Chernova, N., Copeman, L., David, C.L., Deary, A., Divoky, G., Dolgov, A.V., Duffy-Anderson, J., Dupont, N., Durant, J.M., Elliott, K., Gauthier, S., Goldstein, E.D., Gradinger, R., Hedges, K., Herbig, J., Laurel, B., Loseto, L., Maes, S., Mark, F.C., Mosbech, A., Pedro, S., Pettitt-Wade, H., Prokophchuk, I., Renaud, P.E., Schembri, S., Vestfals, C., Walkusz, W. (2023). The circumpolar impacts of climate change and anthropogenic stressors on Arctic cod (*Boreogadus saida*) and its ecosystem. *Elementa: Science of the Anthropocene*, 11. DOI: 10.1525/elementa.2022.00097
- Gerland, S.**, Ingvaldsen, R.B., Reigstad, M., **Sundfjord, A.**, Bogstad, B., Chierici, M., Hop, H., Renaud, P.E., Smedsrød, L.H., Stige, L.C., Årthun, M., Berge, J., Bluhm, B.A., Borgå, K., Bratbak, G., **Divine, D.V.**, Eldevik, T., Eriksen, E., Fer, I., **Fransson, A.**, Gradinger, R., **Granskog, M.A.**, Haug, T., **Husum, K.**, Johnsen, G., Jonassen, M.O., Jorgensen, L.L., Kristiansen, S., Larsen, A., Lien, V.S., **Lind, S.**, Lindstrøm, U., Mauritzen, C., Melsom, A., Mernild, S.H., Müller, M., Nilsen, F., Primicerio, R., Søréide, J.E., van der Meerden, G.I., Wassmann, P. (2023) Still Arctic? - The changing Barents Sea. *Elementa: Science of the Anthropocene*, 11. DOI: 10.1525/elementa.2022.00088
- Gonçalves-Araújo, R., **Granskog, M.A.**, Osburn, C.L., Kowalcuk, P., and Stedmon, C. A. (2023) A pan-Arctic algorithm to estimate dissolved organic carbon concentrations from colored dissolved organic matter spectral absorption. *Geophysical Research Letters*, 50. DOI: 10.1029/2023GL105028
- Gremillet, D., **Descamps, S.** (2023). Ecological impacts of climate change on Arctic marine megafauna. *Trends in Ecology and Evolution*, 38. DOI: 10.1016/j.tree.2023.04.002
- Grimsby, A.C.**, Pedersen, Å.Ø., Erich, D., **Mosbacher, J.B.**, Paulsen, I.M.G., Brockman, F.K., **Ravolainen, V.** (2023) Spatiotemporal distribution of Arctic herbivores in spring: Potential for competition? *Global Ecology and Conservation*, 45. DOI: 10.1016/j.geco.2023.e02521
- Grissot, A., Borrel, C., Devogel, M., Altmeier, L., **Johansen, M.K.**, **Strøm, H.**, Wojczulanis-Jakubas, K. (2023) Use of geolocators for investigating breeding ecology of a rock crevice-nesting seabird: Method validation and impact assessment. *Ecology and Evolution*, 13. DOI: doi.org/10.1002/ece3.9846
- Gros, V., Bonsang, B., Sarda-Estève, R., **Nikolopoulos, A.**, Metfies, K., Wietz, M. (2023) Concentrations of dissolved dimethyl sulfide (DMS), methanethiol and other trace gases in context of microbial communities from the temperate Atlantic to the Arctic Ocean. *Bio-geosciences*, 20. DOI: 10.5194/bg-20-851-2023
- Hansen, E., Sun, J., Helander, B., Bustnes, J.O., **Eulaers, I.**, Jaspers, V.L.B., Covaci, A., Eens, M., Bourgeon, S. (2023) A retrospective investigation of feather corticosterone in a highly contaminated white-tailed eagle (*Haliaeetus albicilla*) population. *Environmental Research*, 228. DOI: 10.1016/j.envres.2023.11592
- Henderson, A.F., Hindell, M.A., Wotherspoon, S., Biuw, M., Lea, M.A., Kelly, N., **Lowther, A.D.** (2023) Assessing the viability of estimating baleen whale abundance from tourist vessels. *Frontiers in Marine Science*, 10. DOI: 10.3389/fmars.2023.1048869
- Henley, S. F., Cozzi, S., Fripiat, F., Lannuzel, D., Nomura, D., Thomas, D.N., Meiners, K.M., Vancoppenolle, M., Arrigo, K., Stefels, J., van Leeuwe, M.A., **Moreau, S.**, Jones, E.M., **Fransson, A.**, Chierici, M., Delille, B. (2023) Macronutrient biogeochemistry in Antarctic land-fast sea ice: Insights from a circumpolar data compilation. *Marine Chemistry*, 257. DOI: 10.5285/98cc0722-e337-029c-e053-6c8abc02029
- Jones, E.M., Chierici, M., **Fransson, A.**, Assmann, K., Renner, A.H.H., Hodal Lødemel, H. (2023) Inorganic carbon and nutrient dynamics in the marginal ice zone of the Barents Sea: Seasonality and implications for ocean acidification. *Progress in Oceanography*, 219. DOI: 10.1016/j.pocean.2023.103131
- Jouanneau, W., Léandri-Breton, D.J., Herzke, D., Moe, B., Nikiforov, V.A., Pallud, M., Parenteau, C., **Gabriellesen, G.W.**, Chastel, O. (2023) Does contaminant exposure disrupt maternal hormones deposition? A study on per- and polyfluoroalkyl substances in an Arctic seabird. *Science of the Total Environment*, 868. DOI: 10.1016/j.scitotenv.2023.161413
- Karpouzoglou, T., **de Steur, L.**, **Dodd, P.** (2023) Freshwater transport over the Northeast Greenland Shelf in Fram Strait. *Geophysical Research Letters*, 50. DOI: 10.1029/2022GL101775
- Kebir, Z., Chambers, C., Frainier, A., Hausner, H., Lennert, A. E., Lento, J., Poste, A., **Ravolainen, V.**, Renner, A. H., Thomas, D. N., Waylen, K. (2023) Fifteen research needs for understanding climate change impacts on ecosystems and society in the Norwegian High North. *Ambio*, 52. DOI: 10.1007/s13280-023-01882-9
- Hop, H., **Wold, A.**, Vihtakari, M., **Assmy, P.**, Kuklinski, P., Kwasniewski, S., **Griffith, G.P.**, Pavlova, O., Duarte, P., Steen, H. (2023) Tidewater glaciers as "climate refugia" for zooplankton-dependent food web in Kongsfjorden, Svalbard. *Frontiers in Marine Science*, 10. DOI: 10.3389/fmars.2023.1161912
- Hughes, K.A., **Lowther, A.**, Gilbert, N., Waluda, C.M., Lee, J.R. (2023) Communicating the best available science to inform Antarctic policy and management: A practical introduction for researchers. *Antarctic Science*, 35. DOI: 10.1017/S095410202300024X
- Iglińska, A., Przytarska, J., Humphreys-Williams, E., Najorka, J., Chetkowski, M., Sowa, A., Hop, H., Włodarska-Kowalcuk, M., Kukliński, P. (2023) Shell mineralogy and chemistry – Arctic bivalves in a global context. *Marine Pollution Bulletin*, 189. DOI: 10.1016/j.marpbul.2023.114759
- Iglińska, A., Przytarska, J., Humphreys-Williams, E., Najorka, J., Chetkowski, M., Sowa, A., Hop, H., Włodarska-Kowalcuk, M., Kukliński, P. (2023) Mineralogical and chemical composition of Arctic gastropods shells. *Progress in Oceanography*, 218. DOI: 10.1016/j.pocean.2023.103134
- Isaksson E., Ryall A. (2023) The Queen of the Arctic: Louise Arner Boyd. *Polar Research*, 42. DOI: 10.33265/polar.v42.9075
- Itkin, P., Hendricks, S., Webster, M., von Albedyll, L., Arndt, S., **Divine, D.**, Jaggi, M., Oggier, M., Raphael, I., Ricker, R., Rohde, J., Schneebeli, M., and Liston, G.E. (2023) Sea ice and snow characteristics from year-long transects at the MOSAiC Central Observatory. *Elementa: Science of the Anthropocene*, 11. DOI: 10.1525/elementa.2022.00048
- Janssen, A.R., Bricher, P., Payne, K., Badhe, R., Biebow, N., de Bruin, T., Duerr, R., Elshout, P., Gaylord, A., Godoy, Ø., Gorringe, P., Guihen, D., Kool, J., Larsen, J.R., Nolan, J., Novellino, A., Manley, W., Marouchnos, A., McCommon, M., Murray, M., Parrott, J., Pearlman, J., Peat, H., Pulsifer, P., Symons, L., Tacoma, M., Theodorides, S., **Tronstad, S.**, Verhey, C., Van de Putte, A. (2023) Polar Data Forum IV – An ocean of opportunities. *Data Science Journal*, 22. DOI: 5334/dsj-2023-018
- Jeglinski, J., Wanless, S., Murray, S., Barrett, R., Gardarsson, A., Harris, M., Dierschke, J., **Strøm, H.**, Lorentsen, S.-H., Matthiopoulos, J. (2023) Metapopulation regulation acts at multiple spatial scales: Insights from a century of seabird colony census data. *Ecological Monographs*, 93. DOI: 10.1002/ecm.1569
- Koenig, Z., Muijlwijk, M., Sandven, H., **Lundesgaard, Ø.**, **Assmy, P.**, Lind, S., Assmann, K.M., Chierici, M., **Fransson, A.**, **Gerland, S.**, Jones, E., Renner, A.H.H., **Granskog, M.A.** (2023) From winter to late summer in the northwestern Barents Sea Shelf: Impacts of seasonal progression of sea ice and upper ocean on nutrient and phytoplankton dynamics. *Progress in Oceanography*, 219. DOI: 10.1016/j.pocean.2023.103174
- Kohlbach, D.**, Goraguer, L., Bodur, Y.V., Müller, O., Amargant-Arumí, M., Blix, K., Bratbak, G., Chierici, M., Dąbrowska, A.M., Dietrich, U., Edvardsen, B., **Garcia, L.M.**, Gradinger, R., Hop, H., Jones, E., **Lundesgaard, Ø.**, Olsen, L.M., Reigstad, M., Saubrekka, K., Tatarek, A., Wiktor, J.M., **Wold, A.**, **Assmy, P.** (2023) Earlier sea-ice melt extends the oligotrophic summer period in the Barents Sea with low algal biomass and associated low vertical flux. *Progress in Oceanography*, 2013. DOI: doi.org/10.1016/j.pocean.2023.103018
- Kohlbach, D.**, Lebreton, B., Guillou, G., **Wold, A.**, Hop, H., Graeve, M., **Assmy, P.** (2023) Dependency of Arctic zooplankton on pelagic food sources: New insights from fatty acid and stable isotope analyses. *Limnology and Oceanography*, 68. DOI: 10.2133/nplar.2023.d8e07ee1
- Konecky, B.L., McKay, N.P., Falster, G.M., Stevenson, S.L., Fischer, M.J., Atwood, A.R., Thompson, D.M., Jones, M.D., Tyler, J.J., DeLong, K.L., Martrat, B., Thomas, E.K., Conroy, J.L., Dee, S.G., Jonkers, L., Churakova (Sidorova), O.V., Kern, Z., Opel, T., Porter, T.J., Sayani, H.R., Skrzypczek, G., Abram, N.J., Braun, K., Carré, M., Cartapanis, O., Comas-Bru, L., Curran, M.A., Dassié, E.P., Deininger, M., **Divine, D.V.**, Incarbone, A., Kaufman, D.S., Kaushal, N., Klaebe, R.M., Kulus, H.R., Leduc, G., Managave, S.R., Mortyn, P.G., Moy, A.D., Orsi, A.J., Partin, J.W., Roop, H.A., Sicre, M.-A., von Gunten, L., Yoshimura, K. (2023) Globally coherent water cycle response to temperature change during the past two millennia. *Nature Geoscience*, 16. DOI: 10.1038/s41561-023-01291-3
- Krafft, B.A., Knutson, T., Macaulay, G.J., Skaret, G., Bakkeplass, K.G., **Lowther, A.**, Biuw, M., Lindstrøm, U., Skern-Mauritzén, R., Klevjer, T.A., Berge, T., Chierici, M., Renner, A.H.H., Øyerhamn, R., Höfer, J., Huse, G. (2023) Research priorities as exercised from the Norwegian RV Kronprins Haakon during the Multinational Large-Scale Krill Survey in CCAMLR area 48, 2018/2019. *CCAMLR Science*, 24. DOI: CCAMLR Science, Volume 24 (2023):19-34 | CCAMLR
- Kumar, V., Tiwari, M., **Divine, D.V.**, Moros, M., Miettinen, A. (2023) Arctic climate-Indian monsoon teleconnection during the last millennium revealed through geochemical proxies from an Arctic fjord. *Global and Planetary Change*, 222. DOI: 10.1016/j.gloplacha.2023.104075
- Koch, C.W., Brown, T.A., Amiraux, R., Ruiz-Gonzalez, C., MacCorquodale, M., Yunda-Guarin, G.A., **Kohlbach, D.**, Loseto, L.L., Rosenberg, B., Hussey, N.E., Ferguson, S.H., Yurkowski, D.J. (2023) Year-round utilization of sea ice-associated carbon in Arctic ecosystems. *Nature Communications*, 14. DOI: 10.1038/s41467-023-37612-8
- Koch, I., Drews, R., Franke, S., Jansen, D., Oraschewski, F. M., Muhle, L., Višnjević, V., **Matsuoka, K.**, Pattyn, F., Eisen, O. (2023) Radar internal reflection horizons from multisystem data reflect ice dynamic and surface accumulation history along the Princess Royal Coast, Dronning Maud Land, East Antarctica. *Journal of Glaciology*, 68. DOI: 10.1017/jog.2023.93
- Koenig, Z., Fer, I., Chierici, M., **Fransson, A.**, Jones, Kolås, E.H. (2023) Diffusive and advective cross-frontal fluxes of inorganic nutrients and dissolved inorganic carbon in the Barents Sea in autumn. *Progress in Oceanography*, 219. DOI: 10.1016/j.pocean.2023.103161
- Lane, J.V., Jeglinski, J.W.E., Avery-Gomm, S., Ballstaedt, E., Banyard, A.C., Barychka, T., Brown, I.H., Brugger, B., Burt, T.V., Careen, N., Castenschiold, J.H.F., Christensen-Dalsgaard, S., Clifford, S., Collins, S.M., Cunningham, E., Danielsen, J., Daunt, F., D'entremont, K.J., Doiron, P., Duffy, S., English, M.D., Falchieri, M., Giacinti, J., Gjerset, B., Granstad, S., Grémillet, D., Guillemette, M., Hallgrímsson, G.T., Hamer, K.C., Hammer, S., Harrison, K., Hart, J.D., Hatsell, C., Humppidge, R., James, J., Jenkins, A., Jessopp, M., Jones, M.E.B., Lair, S., Lewis, T., Malinowska, A.A., McCluskie, A., McPhail, G., Moe, B., Montevicchi, W.A., Morgan, G., Nichol, C., Nisbet, C., Olsen, B., Provencher, J., Provost, P., Purdie, A., Rail, J.-F., Robertson, G., Seyer, Y., Shedd, M., Soos, C., Stephens, N., **Strøm, H.**, Svensson, V., Tierney, T.D., Tyler, G., Wade, T., Wanless, S., Ward, C.R.E., Wilhelm, S.I., Wischnewski, S., Wright, L.J., Zonfrillo, B., Matthiopoulos, J., Votier, S.C. (2023) High pathogenicity avian influenza (H5N1) in Northern gannets (*Morus bassanus*): Global spread, clinical signs and demographic consequences. *IBIS*, 166. DOI: 10.1111/ibi.13275
- Lange, B.**, Salganik, E., Macfarlane, A., Schneebeli, M., Høyland, K., Gardner, J., Müller, O., **Divine, D.V.**, **Kohlbach, D.**, Katilein C., **Granskog, M.A.** (2023) Snowmelt contribution to Arctic first-year ice ridge mass balance and rapid consolidation during summer melt. *Elementa: Science of the Anthropocene*, 11. DOI: 10.1525/elementa.2022.00037
- Merkel, B.**, **Strøm, H.** (2023) Post-colony swimming migration in the genus *Uria*. *Journal of Avian Biology*, 2024. DOI: 10.1111/jav.03153
- Merkel, B.**, Trathan, P., Thorpe, S., Murphy, E.J., Pehlke, H., Teschke, K., **Griffith, P.G.** (2023) Quantifying circumpolar summer habitat for Antarctic krill and ice krill, two key species of the Antarctic marine ecosystem. *ICES Journal of Marine Science*, 80. DOI: 10.1093/icesjms/fsad110
- Merkel, B.**, Aars, J., Laidre, K.L., Fox, J.W. (2023) Light-level geolocation as a tool to monitor polar bear (*Ursus maritimus*) denning ecology: a case study. *Animal Biotelemetry*, 11. DOI: 10.1186/s40317-023-00323-4
- Moreau, S.**, Hattermann, T., de Steur, L., Kauko, H.M., Ahonen, H., Ardelan, M., **Assmy, P.**, Chierici, M., Des-camps, S., Dinter, T., Falkenhaus, T., **Fransson, A.**, Grönningæsæter, E., Halfredsson, E., Lebrun, A., Lowther, A., Lubcker, N., Monteiro, P., Peeken, I., Roychoudhury, A., Różańska, M., Ryan-Keogh, T., Sanchez, N., Singh, A., Simonsen, J.-H., Steiger, S., Thomalla, S.J., van Tonder, A., Wiktor, J., **Steen, H.** (2023) Wind-driven upwelling of iron sustains dense blooms and food webs in the eastern Weddell Gyre. *Nature Communications*, 14. DOI: 10.1038/s41467-023-36992-1
- Muijlwijk, M.**, Nummelin, A., Heuzé, C., Polyakov, I.V., Zanowski, H., Smedsrød, L.H. (2023). Divergence in climate model projections of future Arctic Atlantification. *Journal of Climate*, 36. DOI: 10.1175/JCLI-D-22-0349.1
- Nachtsheim, D.A., Johnson, M., Schaffeld, T., van Neer, A., Madsen, P.T., Findlay, C.R., Rojano-Doñate, L., Teilmann, J., **Mikkelsen, L.**, Baltzer, J., Ruser, A., Siebert, U., Schnitzler, J.G. (2023) Vessel noise exposures of harbour seals from the Wadden Sea. *Scientific Reports*, 13. DOI: 10.1038/s41598-023-33283-z
- Nowicki, R.C.**, Borgå, K., **Gabriellesen, G.W.**, Varpe, Ø. (2023) Energy content of krill and amphipods in the Barents Sea from summer to winter: variation across species and size. *Polar Biology*, 46. DOI: 10.1007/s00300-023-03112-0
- Nymo, I.H., Siebert, U., Baechlein, C., Postel, A., Breines, E., **Lydersen, C.**, Kovacs, K.M., Tryland, M. (2023) Pathogen exposure in white whales (*Delphinapterus leucas*) in Svalbard, Norway. *Pathogens*, 12. DOI: 10.3390/pathogens12010058
- O'Hanlon, N.J., Bond, A.L., Masden, E.A., Boertmann, D., Bregnballe, T., Danielsen, J., **Descamps, S.**, Petersen, A., **Strøm, H.**, Systad, G., James, N.A. (2023) Using foraging range and colony size to assess the vulnerability of breeding seabirds to oil across regions lacking at-sea distribution data. *Ornithological Applications*, 125. DOI: 10.1093/ornithapp/duad030
- Ollus, V.M.S., Biuw, M., **Lowther, A.**, Fauchald, P., Johannessen, J.E.D., Martín López, L.M., Gkikopoulou, K.C., Oosthuizen, W.C., Lindstrøm, U. (2023) Large-scale seabird community structure along oceanographic gradients in the Scotia Sea and northern Antarctic Peninsula. *Frontiers in Marine Science*, 10. DOI: 10.3389/fmars.2023.1233820

- Orheim O., Giles A.B., Jacka T.H., Moholdt G.** (2023) Quantifying dissolution rates of Antarctic icebergs in open water, *Annals of Glaciology*, 1-11. DOI: 10.1017/aog.2023.26
- Ortiz, G.A., Meilland, J., Ziveri, P., Chierici, M., Fransson, A., Jones, E.M., Rasmussen, T.L.** (2023) Seasonality of marine calcifiers in the northern Barents Sea: Spatiotemporal distribution of planktonic foraminifers and shelled pteropods and their contribution to carbon dynamics, *Progress in Oceanography*, 218. DOI: 10.1016/j.pocean.2023.103121
- Paulsen, I.M.G., Pedersen, Å.Ø., Hann, R., Blanchet, M.-A., Eischeid, I., van Hazendonk, C., Ravolainen, V.T., Stien, A., Le Moulec, M.** (2023) How many reindeer? UAV Surveys as an alternative to helicopter or ground surveys for estimating population abundance in open landscapes, *Remote Sensing*, 15. DOI: 10.3390/rs15010009
- Pedersen, Å.Ø., Bårdesen, B.-J., Veiberg, V., Irvine, R.J., Hansen, B.B.** (2023) Hunting for ecological indicators: are large herbivore skeleton measures from harvest data useful proxies for monitoring? *European Journal of Wildlife Research*, 69. DOI: 10.1007/s10344-022-01636-0
- Pedersen, Å.Ø., Soininen, E.M., Hansen, B.B., Le Moulec, M., Loe, L.E., Paulsen, I.M.G., Eischeid, I., Karlens, S.R., Røstad, E., Stien, A., Tarroux, A., Tømmervik, H., Ravolainen, V.** (2023) High seasonal overlap in habitat suitability in a non-migratory High Arctic ungulate, *Global Ecology and Conservation*, 45. DOI: 10.1016/j.gecco.2023.e02528
- Petit Bon, M., Bråthen, K. A., Ravolainen, V.T., Ottaviani, G., Böhner, H., Jónsdóttir, I.S. (2023) Herbivory and warming have opposing short-term effects on plant-community nutrient levels across high-Arctic tundra habitats, *Journal of Ecology*, 111. DOI: 10.1111/1365-2745.14114
- Prakash, A., Zhou, Q., Hattermann, T., Kirchner, N. (2023) Impact of the Nares Strait sea ice arches on the long-term stability of the Petermann Glacier ice shelf, *The Cryosphere*, 17. DOI: 10.5194/tc-17-5255-2023
- Qian, Y., Humphries, G. R., Trathan, P. N., Lowther, A., Donovan, C. R. (2023) Counting animals in aerial images with a density map estimation model, *Ecology and Evolution*, 13. DOI: 10.1002/ece3.9903
- Rabe, B., Martin, T., Solomon, A., Assmann, K.M., Biddle, L.C., Haine, T., Hattermann, T., Haumann, F.A., Jahn, A., Karpouzoglou, T., Laukert, G., Garabato, A.N., Rosenblum, E., Sikes, E., Yin, L., Zhang X. (2023) Polar fresh water in a changing Global climate: Linking Arctic and Southern Ocean processes, *Bulletin of The American Meteorological Society*, DOI: 10.1175/BAMS-D-23-0046.1
- Renner, A.H., Bailey, A., Reigstad, M., Sundfjord, A., Chierici, M., Jones, E.M. (2023) Hydrography, inorganic nutrients and chlorophyll a linked to sea ice cover in the Atlantic Water inflow region north of Svalbard, *Progress in Oceanography*, 219. DOI: 10.1016/j.pocean.2023.103162
- Rosing-Asvid, A., Löytynoja, A., Momigliano, P., Guldborg Hansen, R., Scharff-Olsen, C.H., Valtonen, M., Kammonen, J., Dietz, R., Rigét, F.F., Ferguson, S.H., Lydersen, C., Kovacs, K.M., Holland, D.M., Jernvall, J., Avuinen, P., Olsen, M.T. (2023) An evolutionarily distinct ringed seal in the Ilulissat Icefjord, *Molecular Ecology*, 32. DOI: 10.1111/mec.17163
- Ruppel, M.M., Khedr, M., Liu, X., Beaudon, E., Szidat, S., Tunved, P., Ström, J., Koponen, H., Sippula, O., Isaksen, E., Gallet, J.-C., Hermanson, M., Manninen, S., Schnelle-Kreis, J. (2023) Organic compounds, radiocarbon, trace elements and atmospheric transport illuminating sources of elemental carbon in a 300-year Svalbard ice core, *Journal of Geophysical Research: Atmospheres*, 128. DOI: 10.1029/2022JD038378
- Salganik, E., Katlein, C., Lange, B.A., Matero, I., Lei, R., Fong, A.A., Fons, S.W., Divine, D., Oggier, M., Castellani, G., Bozzato, D., Chamberlain, E.J., Hoppe, C.J.M., Müller, O., Gardner, J., Rinke, A., Simões Pereira, P., Ulfso, A., Marsay, C., Webster, M.A., Maus, S., Høyland, K.V., Granskog, M.A. (2023) Temporal evolution of under-ice meltwater layers and false bottoms and their impact on summer Arctic sea ice mass balance, *Elementa: Science of the Anthropocene*, 11. DOI: 10.1525/elementa.2022.00035
- Salganik, E., Lange, B.A., Itkin, P., Divine, D., Kattlein, C., Nicolaus, M., Hoppmann, M., Neckel, N., Ricker, R., Høyland, K.V., Granskog, M.A. (2023) Different mechanisms of Arctic first-year sea-ice ridge consolidation observed during the MOSAiC expedition, *Elementa: Science of the Anthropocene*, 11. DOI: 10.1525/elementa.2023.00008
- Shackleton, C., Matsuo, K., Moholdt, G., Van Lieferinge, B., Paden, J. (2023) Stochastic simulations of bed topography constrain geothermal heat flow and subglacial drainage near Dome Fuji, East Antarctica, *Journal of Geophysical Research: Earth Surface*, 128. DOI: doi.org/10.1029/2023JF007269
- Shackleton, C., Patton, H., Winsborrow, M., Esteves, M., Bjarnadóttir, L.R., Andreassen, K. (2023) Distinct modes of meltwater drainage and landform development beneath the last Barents Sea ice sheet, *Frontiers in Earth Science*, 11. DOI: 10.3389/feart.2023.1111396
- Shen, X., Zhao, J., Wang, X., Hattermann, T., Shi, W., Lin, L., Chen, P. (2023) Export of Greenland Sea water across the Mohn Ridge induced by summer storms, *Acta Oceanologica Sinica*, 42. DOI: 10.1007/s13131-021-1964-2
- Sandven, H., Hamre, B., Petit, T., Röttgers, R., Liu, H., Granskog, M.A. (2023) Seasonality and drivers of water column optical properties on the northwestern Barents Sea shelf, *Progress in Oceanography*, 217. DOI: 10.1016/j.pocean.2023.103076
- Sausser, C., Angelier, F., Blévin, P., Chastel, O., Gabrielsen, G.W., Jouanneau, W., Kato, A., Moe, B., Ramirez, F., Tartu S., Descamps, S. (2023) Demographic responses of Arctic seabirds to spring sea-ice variations, *Frontiers in Ecology and Evolution*, 11. DOI: 10.3389/fevo.2023.1107992
- Schlegel, R., Bartsch, I., Bischof, K., Bjørst, L.R., Dannevig, H., Diehl, N., Duarte, P., Hovelsrud, G.K., Juul-Pedersen, T., Lebrun, A., Merrill, L., Miller, C., Ren, C., Sejr, M., Sørensen, J.E., Vonnahme, T.R., Gattuso, J.-P. (2023). Drivers of change in Arctic fjord socio-ecological systems: Examples from the European Arctic. Cambridge Prisms: Coastal Futures 1, e13. DOI: 10.1017/cft.2023.1
- Schmidt, C., Nikolenko, A., Appelt, O., Gottsche, A., Sieber, M., Veksler, I., Sunde, Ø. (2023) Chemical controls on niobium and zirconium mobility inferred from dissolution experiments on wöhlite in alkaline silica-undersaturated melts, *Chemical Geology*, 621. DOI: 10.1016/j.chemgeo.2023.121370
- Schmidt, N.M., Michelsen, A., Hansen, L.H., Aggerbeck, M.R., Stelvig, M., Kutz, S., Mosbacher, J.B. (2023) Sequential analysis of δ15N in guard hair suggests late gestation is the most critical period for muskox calf recruitment, *Rapid Communications in Mass Spectrometry*, 37. – DOI: https://doi.org/10.1002/rcm.9470
- Scoto, F., Pappacogli, G., Mazzola, M., Donato, A., Salzano, R., Monzali, M., de Blasi, F., Larose, C., Gallet, J.-C., Decesari, S., Spolaor, A. (2023) Automated observation of physical snowpack properties in Ny-Ålesund, *Frontiers in Earth Science*, 11. DOI: 10.3389/feart.2023.1123981
- Seroussi, H., Verjans, V., Nowicki, S., Payne, A.J., Goelzer, H., Lipscomb, W.H., Abe Ouchi, A., Agosta, C., Albrecht, T., Asay-Davis, X., Barthel, A., Calov, R., Cullather, R., Dumas, C., Galton-Fenzi, B. K., Gladstone, R., Golledge, N. R., Gregory, J. M., Greve, R., Hattermann, T., Hoffman, M. J., Humbert, A., Huybrechts, P., Jourdain, N. C., Kleiner, T., Larour, E., Leguy, G. R., Lowry, D. P., Little, C. M., Morlighem, M., Pattyn, F., Pelle, T., Price, S. F., Quiquet, A., Reese, R., Schlegel, N.-J., Shepherd, A., Simon, E., Smith, R. S., Stroane, F., Sun, S., Trusel, L. D., Van Breedam, J., Van Katwyk, P., van de Wal, R. S. W., Winkelmann, R., Zhao, C., Zhang, T., Zwinger, T. (2023) Insights into the vulnerability of Antarctic glaciers from the ISMIP6 ice sheet model ensemble and associated uncertainty, *The Cryosphere*, 17. DOI: 10.5194/tc-17-5197-2023
- Stepien, E., Tange Olsen, M., Nabe-Nielsen, J., Anderson, K., Kristensen, J., Blanchet, M.-A., Brando, S., Desportes, G., Lockyer, C., Marcenaro, L., Bunskoek, P., Kemper, J., Siebert, U., Wahlberg, M. (2023) Determination of growth, mass, and body mass index of harbour porpoises (*Phocoena phocoena*): Implications for conservation status assessment of populations, *Global Ecology and Conservation*, 42. DOI: 10.1016/j.gecco.2023.e02384
- Sumata, H., de Steur, L., Divine, D.V., Granskog, M.A., Gerland, S. (2023) Regime shift in Arctic Ocean sea ice thickness, *Nature*, 615. DOI: 10.1038/s41586-022-05686-x
- Svenning, M., Bjørvik, E.T., Godiksen, J.A., Hammar, J., Kohler, J., Borgstrøm, R., Yoccoz, N.G. (2023) Expected climate change in the High Arctic—Good or bad for Arctic Charr? *Fishes*, 9. DOI: 10.3390/fishes9010008
- Swart, N.C., Martin, T., Beadling, R., Chen, J.-J., Danek, C., England, M.H., Farneti, R., Griffies, S.M., Hattermann, T., Haumann, F.A., Jüling, A., Li, Q., Marshall, J., Muijlwijk, M., Pauling, A.G., Purich, A., Smith, I.J., Thomas, M. (2023) The Southern Ocean Freshwater release model experiments Initiative (SOFIA): Scientific objectives and experimental design, *Geoscientific Model Development*, 16. DOI: 10.5194/gmd-16-7289-2023
- Tsubouchi, T., von Appen, W.J., Kanzow, T., de Steur, L. (2023) Temporal variability of the overturning circulation in the Arctic Ocean and the associated heat and freshwater transports during 2004–10, *Journal of Physical Oceanography*, 54. DOI: 10.1175/JPO-D-23-0056.1
- Tulatz, F., Gabrielsen, G.W., Bourgeon, S., Herzke, D., Krapp, R., Langset, M., Neumann, S., Lippold, A., Collard, F. (2023) Implications of regurgitative feeding on plastic loads in northern fulmars (*Fulmarus glacialis*): A study from Svalbard, *Environmental Science and Technology*, 9. DOI: 10.1021/acs.est.2c05617
- van Beest, F.M., Schmidt, N.M., Stewart, L., Hansen, L.H., Michelsen, A., Mosbacher, J.B., Gilbert, H., Le Roux, G., Hansson, S.V. (2023) Geochemical landscapes as drivers of wildlife reproductive success: Insights from a high-Arctic ecosystem, *Science of the Total Environment*, 903. DOI: 10.1016/j.scitenv.2023.166567
- Vogel, E. F., Skalmerud, S., Biuw, M., Blanchet, M.-A., Kleivane, L., Skaret, G., Øien, N., Rikardsen, A. (2023) Foraging movements of humpback whales relate to the lateral and vertical distribution of capelin in the Barents Sea, *Frontiers in Marine Science*, 10. DOI: 10.3389/fmars.2023.1254761
- Vongraven, D., Amstrup, S.C., McDonald, T.L., Mitchell, J., Yoccoz, N.G. (2023) Relating polar bears killed, human presence, and ice conditions in Svalbard 1987–2019, *Frontiers in Conservation Science*, 4. DOI: 10.3389/fcosc.2023.1187527
- Wanders, K., Almalki, M., Heggøy, O., Lislewand, T., McGuigan, C., Eichhorn, G., Gabrielsen, G.W., Azarov, V., LeKhanyanova, L., Székely, T. (2023) Incubation behaviour of the Common ringed plover *Charadrius hiaticula* at different latitudes, *Journal of Ornithology*, 164. DOI: 10.1007/s10336-023-02077-5
- Wang, Q., Shu Q., Wang, S., Beszczynska-Möller A., Danilov, S., de Steur, L., Haine T.W.N., Karcher, M., Lee, C.M., Myers, P.G., Polyakov, I.V., Provost, C., Skagseth, Ø., Spreen, Woodgate, R. (2023) A review of Arctic–Subarctic ocean linkages: Past changes, mechanisms, and future projections, *Ocean-Land-Atmosphere Research*, 2. DOI: 10.34133/olar.0013
- Willis, M., Lannuzel, D., Else, B., Angot, H., Campbell, K., Crabbe, O., Delile, B., Hayashida, H., Lizotte, M., Loose, B., Meiners, K.M., Miller, L., Moreau, S., Nomura, D., Prytherch, J., Schmale, J., Steiner, N., Tedesco, L., Thomas, J. (2023) Polar oceans and sea ice in a changing climate, *Elementa: Science of the Anthropocene*, 11. DOI: 10.1525/elementa.2023.00056
- Wold, A., Hop, H., Svensen C., Assmann, K.M., Søreide, J.E., Ormacyk, M., Kwasniewski, S. (2023) Atlantification influences zooplankton communities seasonally in the northern Barents Sea and Arctic Ocean, *Progress in Oceanography*, 219. DOI: 10.1016/j.pocean.2023.103133
- Yu, F., Bignon-Lau, O., Pedersen, Å.Ø., Strand, O., Veiberg, V., Wig, Ø., Evin, A. (2023) Morphometrics highlights subspecies differentiation of continental (*Rangifer t. tarandus*) and insular (*Rangifer t. platyrhynchus*) Norwegian reindeer, *Mammalia*, 88. DOI: 10.1515/mammalia-2023-0004
- Zdanowicz, C., Gallet, J.-C., Salvatori, R., Malnes, E., Isaksen, K., Hübner, C.E., Jones, E., Lihavainen, H. (2023) An agenda for the future of Arctic snow research: the view from Svalbard. *Polar Research*, 42. DOI: 10.33265/polar.v42.8827
- Zhang, Z.-L., Hui, F.-M., Vihma, T., Granskog, M.A., Cheng, B., Chen, Z.-Q., Cheng, X. (2023) On the turbulent heat fluxes: A comparison among satellite-based estimates, atmospheric reanalyses, and in-situ observations during the winter climate over Arctic sea ice. *Advances in Climate Change Research*, 14. DOI: 10.1016/j.accre.2023.04.004
- Zoller, K., Laberg, J.S., Rydningen, T.A., Husum, K., Forwick, M. (2023) A High Arctic inner shelf-fjord system from the Last Glacial Maximum to the present: Bessel Fjord and southwest Dove Bugt, northeastern Greenland, *Climate of the Past*, 19. DOI: 10.5194/cp-19-1321-2023

Årsmelding 2023

Norsk Polarinstitutt, Framsenteret
Postboks 6606, Stakkevollan, 9296 TROMSØ

**Norsk
Polarinstitutt**

npolar.no

Svalbard: Norsk Polarinstitutt, Postboks 505,
Forskningsparken, 9171 LONGYEARBYEN

Telefon sentralbord: + 47 77 75 05 00
E-post: post@npolar.no tsalg@npolar.no